

MEDYCINA DYDAKTYKA WYCHOWANIE

ISSN 0137-6543

ROK XLVII

WARSZAWSKI UNIWERSYTET MEDYCZNY

NR 11/2015

Zespół redakcyjny:

Dr hab. Marcin Grabowski – redaktor naczelny
Dr med. Maciej Janiszewski – z-ca redaktora naczelnego
Mgr Cezary Ksel – sekretarz redakcji
Mgr Magdalena Zielonka – korekta

Rada Programowa i Naukowa:

Prof. dr hab. **Marek Krawczyk** – Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, prof. dr hab. **Sławomir Majewski** – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą, prof. dr hab. **Sławomir Nazarewski** – Prorektor ds. Klinicznych, Inwestycji i Współpracy z Regionem, prof. dr hab. **Renata Górska** – Prorektor ds. Kadr, prof. dr hab. **Marek Kulus** – Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych, prof. dr hab. **Mirosław Wielgoś** – Dziekan I Wydziału Lekarskiego, prof. dr hab. **Marek Kuch** – Dziekan II Wydziału Lekarskiego, prof. dr hab. **Bożena Werner** – Prodziekan ds. Oddziału Nauczania w Języku Angielskim, prof. dr hab. **Piotr Wroczyński** – Dziekan Wydziału Farmaceutycznego, prof. dr hab. **Piotr Małkowski** – Dziekan Wydziału Nauki o Zdrowiu, prof. dr hab. **Bolesław Samoliński** – Dziekan Centrum Kształcenia Podyplomowego, prof. dr hab. **Elżbieta Mierzwińska-Nastalska** – Dziekan Wydziału Lekarsko-Dentystycznego.

Wydawca:

Warszawski Uniwersytet Medyczny,
Senacka Komisja ds. Informacji Naukowej i Wydawnictw

Adres redakcji:

ul. Pawińskiego 3, 02-106 Warszawa
tel. (22) 57 20 615
e-mail: mdw@wum.edu.pl
http://mdw.wum.edu.pl

Zdjęcia:

Dział Fotomedyczny WUM
Prawa autorskie zastrzeżone. Żadna część publikacji nie może być powielana bez zgody Wydawcy. Redakcja nie zwraca materiałów niezamówionych, zastrzega sobie prawo redagowania i skracania tekstów.

Skład i druk:

Oficyna Wydawnicza WUM
ul. Pawińskiego 3, 02-106 Warszawa
tel. (22) 57 20 327, fax (22) 57 20 380
e-mail: oficynawydawnicza@wum.edu.pl
http://oficynawydawnicza.wum.edu.pl

Projekt okładki – Maja Sosnowska

Nakład: 500 egzemplarzy
CZASOPISMO JEST PUNKTOWANE W SYSTEMIE INDEX COPERNICUS

100-LECIE URODZIN PROFESORA JANA NIELUBOWICZA

Jerzy Szczerbań
Jan Nielubowicz (1915-2000)
w stulecie urodzin i 15. rocznicę śmierci 2
Odsłonięcie tablicy poświęconej pamięci
Profesora Jana Nielubowicza.....4
Mieczysław Szostek, Cezary Ksel
Sesja naukowo-historyczna
w stulecie urodzin Prof. Jana Nielubowicza.....5

Z ŻYCIA WARSZAWSKIEGO UNIwersYTETU MEDYCZNEGO

40-lecie Samodzielnego Publicznego
Centralnego Szpitala Klinicznego WUM.....8
Uroczystość wręczenia dyplomów absolwentom,
doktorom i doktorom habilitowanym II WL.....10
Anna Lisicka
Konferencja „Dzień Kultury Jakości Uczelni” 13
Agata Solecka
206. rocznica nauczania medycyny w Warszawie...14
Biuro Informacji i Promocji
Międzynarodowa współpraca nauki z przemysłem
w zakresie medycyny regeneracyjnej 14

Elwira Zielińska
Z Senatu WUM.....15

HISTORIA

*Magdalena Łazarewicz, Dorota Włodarczyk,
Miroslawa Adamus, Krzysztof Owczarek*
50-lecie Zakładu Psychologii Medycznej WUM –
pierwszego zakładu uczącego psychologii
na uczelni medycznej w Polsce 20

ROZMOWY

Rozmowa z prof. dr hab. Krzysztofem Owczarkiem
kierownikiem Zakładu Psychologii Medycznej
Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.....27

STUDENCI

Agata Solecka
Spotkanie z wyróżnionymi sportowcami 30
Obrony prac doktorskich 31

Jan Nielubowicz (1915–2000) w stulecie urodzin i 15. rocznicę śmierci

Prof. dr med. Jan Nielubowicz – wybitny chirurg i uczyony, którego osiągnięcia na polu medycyny wprowadziły go na trwale do panteonu nauki polskiej. Świadectwo temu dają jego prace zawarte w obszernej literaturze naukowej, a także prace rzeszy rozproszonych po świecie jego współpracowników, kontynuatorów i uczniów, a wreszcie, wdzięczna pamięć operowanych przez niego chorych. Pisząc wspomnienie o Profesorze w rocznicę jego śmierci, chcę zwrócić uwagę na fascynującą osobowość oraz siłę sprawczą jego popularności i uznania, czyli na fenomen Nielubowicza. W potrzebie odnajdywania zapomnianych, niestety, autorytetów, postać Jana Nielubowicza skłania do refleksji nad wartościami ponadczasowymi – takimi jak: honor, dostojeństwo, poczucie obowiązku, prawość, zasady moralne, mądrość i potrzeba niesienia pomocy. Profesor Nielubowicz był człowiekiem o osobowości wielowymiarowej, silnym i wytrwałym w dążeniach, pokonującym własne, ludzkie słabości. Miał ogromne poczucie obowiązku wobec misji, którą sobie wyznaczył. Zapisał się w polskiej chirurgii jako innowator i animator postępu. Przeniósł do niej wiele osiągnięć ówczesnej chirurgii światowej. Z równą pasją zajmował się chirurgią doświadczalną, kliniczną, nowymi technikami operacyjnymi, diagnostyką wizualizacyjną, zakażeniami wewnątrzszpitalnymi, jak i dydaktyką. Dbał o rozwój naukowy współczesnej chirurgii polskiej, i jej technologiczne zastosowania kliniczne. Kochał chirurgię. Miał poczucie humoru. Był optymistą, zgodnie z zasadą, że chirurgia to nie tylko odpowiedzialna specjalizacja lekarska, ale i postawa życiowa.

Na czym jednakże polegał fenomen Nielubowicza? Człowieka wielce zasłużonego, uznanego, o niekwestionowanym autorytecie. Spektakularne osiągnięcia kliniczne i naukowe, błyskotliwe wykłady w wypełnionych po brzegi audytoriach przysparzały mu popularności, ale i rodziły oponentów – tych, co, jak mawiał, bardziej cieszą cudze niepowodzenia niż własne sukcesy. Do gwiazdorstwa w chirurgii, tak na nie podatnej, miał jednoznacznie negatywny stosunek. Uważał, że czas gwiazdorów, „szybkich” chirurgów-rekordzistów minął wraz z wprowadzeniem nowoczesnej anestezjologii, czyniącej operację chirurgiczną bezpieczną, i umożliwiającej poszerzenie zakresu chirurgicznej interwencji poza granice uznawane dotąd za niemożliwe. Pracę zespołową uważał za znak czasu i sprawcę trwałego postępu. Możliwość podjęcia rozległej operacji i zespołowego jej wykonania otworzyło drogę nowym dziedzinom chirurgii, w tym bodaj najważniejszego jego dzieła – transplantologii.

Prezentował pogląd, że nowoczesna, „wielka” chirurgia, której m.in. był prekursorem w Polsce, wymaga odważnych decyzji, odpowiedzialności, rozległej i poszerzanej wiedzy, wysokich kompetencji technicznych oraz właśnie pracy zespołowej. Zawsze kierował się sentencją wypisaną nad wejściem do starej I Kliniki Chirurgicznej w Szpitalu Dzieciątka Jezus w Warszawie:

Profesor Jan Nielubowicz

Nil est in homine bona mente melius – „W człowieku nie ma nic lepszego nad umysł”. Wyróżnikiem jego postawy wobec wyzwań medycyny była, zgodnie z powyższą maksymą, wiara w twórcze możliwości umysłu. Stąd dążenie do rozstrzygania problemów klinicznych nie tyle przez poszukiwanie precedensów w piśmiennictwie, ile przez logiczne rozumowanie i naukową analizę zjawiska. Otwarta, kompetentna dyskusja o niepowodzeniach, poszukiwanie przyczyn popełnionych błędów jest najskuteczniejszą drogą do doskonalenia warsztatu chirurgicznego.

Ta ważna dla rozwoju osobowości i zdolności intelektualnych postawa okazała się bodaj najważniejszą cechą Nielubowicza. Zapewniła mu niezależność sądów, krytycyzm wobec aksjomatów i naukowy optymizm. Była też siłą napędową nieustannych, twórczych poszukiwań. Jednym z celów tych poszukiwań było znalezienie odpowiedzi na podstawowe pytanie nauki „dlaczego?”. Postawa ta uchroniła Profesora Nielubowicza przed popadaniem w rutynę i poddawaniem się cudzym „prawdom”. Posługiwanie się piśmiennictwem jako argumentem kończącym dyskusję i traktowanie *a priori* metod zapożyczonych jako lepsze uważał za niedoceniając własnych możliwości, będące wyrazem kompleksów i słabości. Miał zawsze szacunek dla samodzielnego dorobku i doświadczenia. Nigdy też nie lekcewał opinii innych, a zwłaszcza krytycznych, jeśli były poparte dowodem naukowym i doświadczeniem.

Prof. Jan Nielubowicz podczas uroczystości nadania godności doktora honoris causa Akademii Medycznej w Warszawie (Zamek Królewski w Warszawie, 25 czerwca 1999 roku)

Przez wszystkie lata swojej nieustającej aktywności naukowej, klinicznej i akademickiej wytworzył własny system wartości, któremu pozostał wierny do końca życia. Wobec wszystkich kategorii tego systemu miał poczucie misji, chciał przekazać jeszcze wiele ze swoich przemyśleń i doświadczeń. Skarżył się na upływający czas wobec jeszcze tylu zadań do spełnienia, ale czuł też satysfakcję z tego, co udało mu się dokonać. Wyraźnie cieszyły go także postępy i sukcesy jego uczniów, to, że posiadał ich tak wielu, a także to, że był darzony uznaniem, że doznawał wielu zaszczytów, i że miał licznych przyjaciół oraz kontynuatorów. Sądzę, że czuł się człowiekiem szczęśliwym. Nie frustrowały go niepowodzenia, lecz mobilizowały do wzmożonego wysiłku.

Miałem zaszczyt w imieniu licznych uczniów i współpracowników Profesora, na kilka miesięcy przed jego śmiercią, być promotorem doktoratu honoris causa, nadanego mu 25 czerwca 1999 roku przez własną *Alma Mater* – warszawską Akademię Medyczną. Wśród wielu zaszczytów i tytułów, które mu nadano, ten ceniał szczególnie. Przyznanie najwyższej godności naukowej przez uczelnię było wyrazem jej uznania dla indywidualnych zasług wybitnego uczonego, sprawiedliwym złożeniem hołdu i źródłem satysfakcji dla środowiska naukowego oraz bardzo licznych uczniów i kontynuatorów dzieła Profesora.

Pamięć o Zmarłym – człowieku wielkich dokonań – skłania do refleksji nad mechanizmami sukcesu, który był jego udziałem. Ale liczni jego kliniczni spadkobiercy, owi uczestnicy, czy – jak zawsze to podkreślał – współtwórcy sukcesu „szkoły Nielubowicza”, również osiągnęli wymierny sukces w nauce i zawodzie. Toteż poczucie wdzięczności tych, którzy po nim zostali, także kształtuje obraz tamtych lat i jego samego. Niezwykła popularność Profesora w środowisku profesjonalnym, wcale nie skorym do uniesień i raczej powściągliwym w opiniach o ludziach własnego kręgu, wyróżnia go jako człowieka szczególnego. Nazwisko Jana Nielubowicza jest wymieniane na zjazdach, konferencjach, sympozjach i uroczystościach akademickich w kontekście jego dokonań. Powoływanie się na Nielubowicza ma, jak sądzę, kilka przyczyn. Uwierzytelnia naukową dysku-

sję w wielu dziedzinach współczesnej chirurgii, dowodzi jego ważnej roli w polskiej nauce oraz przysparza jej prestiżu na arenie międzynarodowej. Choć pamięć o Nielubowiczu jest żywa i emocjonalne z nim związki wielu z nas mogą rzucać cień subiektywizmu na jego obraz, to i tak powszechne uznanie dla dokonań Profesora jest ponad wszystkim.

W jego gabinecie w warszawskim mieszkaniu na Saskiej Kępie, na miejscu honorowym była zawieszona sentencja z XII-wiecznego inkunabułu – Modlitwa Majmonidesa, filozofa, teologa i lekarza z Kairu, która stanowiła, jak sądzę, kwintesencję filozofii życia Profesora:

„Boże, napełnij duszę moją miłością dla mojej sztuki i dla wszystkich stworzeń. Nie dopuść, aby pragnienie zarobku lub poszukiwanie sławy kierowały sztuką moją... Niechaj umysł mój przy obcowaniu z chorymi pozostanie jasny, nie obarczony żadną myślą uboczną, ażeby wyraźnie uprzytomnił sobie, czego nauczyło go doświadczenie i wiedza, gdyż wielkie i wspaniałe są dociekania naukowe, których celem jest podtrzymywanie życia i zdrowia wszystkich stworzeń. Spraw, aby moi chorzy mogli zaufać mnie i mojej sztuce. Jeśli nie-uki potępiają mnie i wyśmiewają, spraw, ażeby ukochanie mojego zawodu było puklerzem, czyniącym mnie niewzruszonym, bym mógł wytrwać w prawdzie bez względu na znaczenie, rozgłos lub wiek moich nieprzyjaciół. Użycz mi, Boże mój, wyrozumiałości i cierpliwości wobec chorych upartych i grubiańskich. Spraw, abym był we wszystkim umiarkowany, lecz nienasycony w umiłowaniu wiedzy. Oddał ode mnie przekonanie, że wszystko potrafię. Daj mi siłę, wolę i możność poszerzenia swych wiadomości, dzisiaj jeszcze bowiem mogę odkryć w świadomości swej rzeczy, których istnienia wczoraj nie przypuszczałem, ponieważ wiedza jest olbrzymia, a umysł ludzki sięga wciąż naprzód”.

Sentencjom tym pozostał wierny do końca życia. Zmarł nagle 2 lutego 2000 roku w Warszawie, w pełni sił twórczych.

Jerzy Szczerbań
2 listopada 2015

Odślonięcie tablicy poświęconej pamięci PROFESORA JANA NIELUBOWICZA

Dokładnie w setną rocznicę urodzin Profesora Jana Nielubowicza, 28 października 2015 roku odsłonięto tablicę poświęconą pamięci o byłym Rektorze naszej Uczelni, wieloletnim kierowniku Katedry i Kliniki Chirurgii Ogólnej, Naczyniowej i Transplantacyjnej, a nade wszystko – wybitnym lekarzu, naukowcu, nauczycielu, humaniście. Odślonięcia tablicy dokonali: Rektor WUM prof. Marek Krawczyk, dr Wojciech Nielubowicz – syn Profesora, Ewa Marzena Pełszyńska – Dyrektor SP CSK oraz prof. Sławomir Nazarewski – Kierownik Katedry i Kliniki Chirurgii Ogólnej, Naczyniowej i Transplantacyjnej WUM.

Profesor Jan Nielubowicz piastował funkcję Rektora Akademii Medycznej w Warszawie w latach 1981-1986, w roku 1959 objął stanowisko kierownika ówczesnej I Katedry i Kliniki Chirurgicznej, którą kierował do czasu przejścia na emeryturę – w 1986 roku. Obecnie macierzysta Klinika Profesora, w której dokonano odsłonięcia tablicy, nosi nazwę Katedry i Kliniki Chirurgii Ogólnej, Naczyniowej i Transplantacyjnej.

Gospodarzem spotkania był prof. Sławomir Nazarewski, a wśród przybyłych gości znaleźli się: Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego prof. Marek Krawczyk, Prorektorzy: prof. Renata Górka i prof. Marek Kulus, byli Rektorzy naszej Uczelni: prof. Tadeusz Tołłoczko (następca prof. Jana Nielubowicza na stanowisku kierownika Kliniki), prof. Bogdan Pruszyński i prof. Andrzej Górski, dr Wojciech Nielubowicz z żoną, dr Andrzej Sawoni – Prezes Okręgowej Izby Lekarskiej im. Jana Nielubowicza w Warszawie, kierownicy i pracownicy Katedr, Klinik i Zakładów ze szpitala przy ul. Banacha, a także ze Szpitala Klinicznego Dzieciątka Jezus, w którym w przeszłości mieściła się Klinika prof. Nielubowicza.

Prof. Sławomir Nazarewski podkreślił wyjątkowość dnia związanego ze stuleciem urodzin prof. Nielubowicza, wspomniawszy liczne funkcje, jakie w ciągu swojego życia pełnił Profesor. Zwrócił uwagę, że działalność kliniczna i naukowa Profesora miały decydujący wpływ na dynamiczny rozwój polskiej chirurgii. Prof. Sławomir Nazarewski przypomniał zebrany niezwykłą atmosferą, odbywających się w każdą środę, wyjątkowych posiedzeń naukowych, podczas których Profesor Jan Nielubowicz spotykał się ze swoimi uczniami. „Chciałoby się powiedzieć: Profesorze Nielubowiczu – oto jesteśmy” – mówił prof. Sławomir Nazarewski.

Rektor prof. Marek Krawczyk przypomniał, że „znajdujemy się w Klinice, w której, choć w innej lokalizacji, zaczął w 1945 roku pracować Rektor prof. Jan Nielubowicz”, a której kierownictwo objął w roku 1959. JM prof. Marek Krawczyk przywołał biografię Rektora prof. Jana Nielubowicza na tle dziejów Kliniki. Podkreślił wagę i znaczenie pobytu prof. Nielubowicza na stypendium Fundacji Rockefellera

Tablica poświęcona pamięci Pana Profesora Jana Nielubowicza. Widnieje na niej napis:

Profesor
Jan Nielubowicz
1915-2000

Kierownik I Kliniki Chirurgicznej
późniejszej Katedry i Kliniki Chirurgii Naczyń i Transplantologii
Akademii Medycznej w Warszawie
w latach 1959-1986
Współtwórca nowoczesnej chirurgii
Pionier transplantologii i chirurgii naczyniowej w Polsce
W stulecie urodzin – uczniowie

Warszawa, 28 X 2015 r.

w Bostonie, który odcisnął piętno nie tylko na rodzimą Klinikę, ale na całą polską chirurgię. Przypomniał także, że Profesor Jan Nielubowicz był pierwszym Rektorem Akademii Medycznej w Warszawie wybranym w powszechnych wyborach (dwie kadencje przypadające na lata 1981-86). Zwrócił uwagę na fakt, że Profesor Nielubowicz był doktorem honoris causa macierzystej Uczelni, ale także pięciu innych uczelni medycznych z całego kraju.

Były Rektor prof. Tadeusz Tołłoczko, który kierował Katedrą i Kliniką w latach 1987-1999, powiedział, że jest to dla niego chwila bardzo wzruszająca. „Jedyną rzeczą, która przewycięża śmierć, to pamięć” – mówił prof. Tołłoczko. Podkreślał, że Rektor prof. Jan Nielubowicz tworzył rzeczy, których czas nie niszczy. Jeśli prof. Tadeusz Tołłoczko miałby jednym zdaniem opisać prof. Nielubowicza, byłyby to słowa „Człowiek wielkiego intelektu”. Prof. Tołłoczko mówił, że prof. Nielubowicza charakteryzowała, obok siły rozumu, wielka odwaga działania oraz erudycja. Zwrócił uwagę na hierarchię, jaką kierował się w działaniu prof. Nielubowicz: 1. Chory, 2. Student, 3. Asystent.

Prof. Jacek Szmidt – Kierownik Katedry i Kliniki w latach 1999-2014 podkreślił, że dla prof. Nielubowicza zawsze najważniejszy był pacjent. Życzył współczesnym studentom, aby postawa i zasady, którymi kierował się prof. Jan Nielubowicz, stały się także dla nich wzorcem godnym naśladowania.

Oprac. Cezary Ksel
Redakcja „MDW”
źródło: www.wum.edu.pl

Uroczystość odsłonięcia tablicy poświęconej pamięci prof. Jana Nielubowicza. Przemawia prof. Sławomir Nazarewski

Moment odsłonięcia tablicy pamiątkowej. Na zdjęciu od prawej: dr Wojciech Nielubowicz, prof. Marek Krawczyk, mgr Ewa Marzena Pelszyńska, prof. Sławomir Nazarewski

Na zdjęciu od prawej: prof. Tadeusz Tołłoczko, prof. Sławomir Nazarewski

Przemawia prof. Jacek Szmidt

Sesja naukowo-historyczna w stulecie urodzin Prof. Jana Nielubowicza

Odbywająca się 6 listopada 2015 roku Sesja naukowo-historyczna, upamiętniająca dokonania i spuściznę prof. dr. hab. Jana Nielubowicza, zorganizowana została przez prof. Mieczysława Szostka – Prezesa Stowarzyszenia Wychowanków Warszawskiej Medycyny i Farmacji, prof. Sławomira Nazarewskiego – Kierownika Katedry i Kliniki Chirurgii Ogólnej, Naczyniowej i Transplantacyjnej oraz prof. Edwarda Towpika – Dyrektora Muzeum Historii Medycyny Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Patronat nad tym wyjątkowym wydarzeniem objął JM Rektor prof. dr. hab. Marek Krawczyk.

Władze Rektorskie reprezentował JM prof. Marek Krawczyk oraz Prorektorzy naszej Uczelni: prof. Renata Górka, prof. Sławomir Nazarewski, prof. Marek Kulus. Przybyli również reprezentanci wydziałów Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego: prof. Marek Kuch – Dziekan II Wydziału Lekarskiego, prof. Piotr Małkowski – Dziekan Wydziału Nauki o Zdrowiu, prof. Barbara Górnicka i prof. Krzysztof Zieniewicz – Prodziekani I Wydziału Lekarskiego.

Sesja naukowo-historyczna „Prof. Jan Nielubowicz w stulecie urodzin” zgromadziła wyjątkowych Gości – współpracowników, kolegów, uczniów Profesora. Wśród nich znaleźli się m.in.: byli rektorzy naszej Uczelni – prof. Tadeusz Tołłoczko, prof. Bogdan Pruszyński, ponadto – prof. Witold Aleksandrowicz, prof. Witold Mazurowski, prof. Longin Marianowski, prof. Bruno Szczygieł, prof. Jacek Szmidt.

W Auli wykładowej im. prof. Janusza Piekarczyka zasiadli także prezes Polskiego Towarzystwa Lekarskiego prof. Jerzy Woy-Wojciechowski, prezes Towarzystwa Lekarskiego Warszawskiego prof. Jerzy Jurkiewicz, prof. Edward Towpik – dyrektor Muzeum Historii Medycyny WUM, prof. Jerzy A. Polański – były Dziekan II Wydziału Lekarskiego WUM.

W wystąpieniu otwierającym konferencję, JM prof. Marek Krawczyk skupił się na działalności Profesora Jana Nielubowicza w okresie piastowania funkcji Rektora Akademii Medycznej w Warszawie. Przypomniał, że dwie kadencje Profesora na stanowisku Rektora przypadły na szczególnie trudny czas – głównie stanu wojennego, co w znaczącej mierze rzutowało na podejmowane wówczas decyzje, często narzucone przez sytuację w kraju.

JM Rektor zauważył, że pomimo zaangażowania w działalność rektorską i kliniczną, prof. Jan Nielubowicz nie zaprzestał

Prof. Marek Krawczyk – Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Prof. Mieczysław Szostek

Prof. Sławomir Nazarewski

Prof. Bogdan Pruszyński

swojej pracy edukacyjnej. W pracy ze studentami starał się nie tylko przekazać wiedzę medyczną, ale też zaszczepić w nich humanistyczne podejście do zawodu lekarza jako do misji ratowania zdrowia i życia innych. Hołdował humanizmowi w medycynie, czemu dawał nierzadko wyraz w swoich krytycznych obserwacjach życia akademickiego i praktyki lekarskiej.

Rektor prof. Marek Krawczyk zwrócił uwagę na jeszcze jeden aspekt działalności Profesora, polegający na zainicjowaniu w naszej Uczelni nowatorskich wówczas prób ocen jakości kształcenia. Według JM prof. Marka Krawczyka te zabiegi czynią z prof. Jana Nielubowicza prekursora współczesnych metod ewaluacji i doskonalenia systemu kształcenia. JM Rektor zaznaczył także, że pomimo trudności politycznych, gospodarczych i społecznych w Polsce w latach 80-tych XX wieku, prof. Jan Nielubowicz sprawując funkcję Rektora, stale zabiegał o rozwój bazy dydaktycznej i naukowej kierowanej przez siebie Uczelni.

Kończąc swoją wypowiedź, Rektor prof. Marek Krawczyk podkreślił, że podstawowym imperatywem prof. Nielubowicza, któremu podporządkował wszystkie swoje działania, była myśl, że zasadą pracy lekarza jest dobro chorego.

Następnie głos zabrał prof. Mieczysław Szostek, który w wystąpieniu pt. „Prof. dr Jan Nielubowicz – lekarz i nauczyciel” podkreślił znaczenie roku 2015, jako roku pamięci o Prof. Janie Nielubowiczu ze względu na setną rocznicę Jego urodzin.

Profesor Jan Nielubowicz urodził się 28 października 1915 r. w Warszawie, ale wiele lat spędził w Wilnie ze względów rodzinnych. Mając zaledwie 14 lat, musiał zmierzyć się ze śmiercią swojego ojca. Jako lekarz w trzecim pokoleniu, od najmłodszych lat wiedział, że życie swoje poświęci medycynie.

Wydział Lekarski Uniwersytetu Warszawskiego ukończył w 1939 roku i po odebraniu dyplomu wyjechał na zasłużone wakacje do rodziny w Wilnie, z myślą o szybkim powrocie po ich zakończeniu do dalszej edukacji i pracy szpitalnej. Niestety, podczas wakacji tam zastał Go 17 września 1939 r., dlatego powrót do Warszawy okazał się niemożliwy. Nierealna stała się także próba wyjazdu do Anglii przez Szwecję. Wobec tego lata wojny spędził na terytorium zajęтым przez ZSRR.

Jako młody lekarz zaangażowany był w pracę w lecznictwie otwartym oraz edukację chirurgiczną w Klinice prof. Michejdy w Wilnie. Nie odmawiał żadnej pomocy, zgodnie ze złożoną przysięgą lekarską, chociaż doświadczenie zdobyte jedynie podczas studiów nie zawsze to umożliwiało. Wspominał o jednym incydencie, który – być może – miał decydujące znaczenia na Jego dalsze losy.

Pewnego dnia został wezwany przez położną do pomocy podczas porodu. Pomimo skromnej wiedzy i doświadczenia, nie odmówił pomocy, a nawet, jak sam nazwał, asysty przy porodzie, który zakończył się szczęśliwie. Powracając wieczorem do domu, został poinformowany przez sąsiada, że w godzinach wieczornych zjawili się w Jego domu funkcjonariusze NKWD. Co to oznacza, wiedzieli wszyscy, którzy mieli do czynienia z tymi służbami. Od tego czasu zmieniał często miejsce zamieszkania i tym samym – pracy. Uniknął w ten sposób dramatycznych, a może i tragicznych dalszych losów.

Do Polski powrócił dopiero w 1945 r., kiedy lewobrzeżna Warszawa pozostawała w rękach hitlerowców, a szpital Przemienienia Pańskiego funkcjonował w gmachu Szkoły na Boremłowie. Tam spotkał prof. dr. hab. Tadeusza Butkiewicza,

W I rządzie siedzą (od prawej): prof. Marek Kuch, prof. Tadeusz Tołłoczko, prof. Krzysztof Zieniewicz, prof. Barbara Górnicka, prof. Piotr Małkowski

Przemawia prof. Tadeusz Tołłoczko. Za stołem prezydyjnym siedzą (od prawej): prof. Mieczysław Szostek, prof. Marek Krawczyk, prof. Sławomir Nazarewski, prof. Edward Towpik

z którym związał się na najbliższe 15 lat, pracując z nim po przeniesieniu lecznicy do gmachu Szpitala im. Dzieciątka Jezus przy ul. Nowogrodzkiej.

Przełomowe znaczenie dla prof. Nielubowicza, ale także dla polskiej medycyny, dydaktyki i nauki miało uzyskanie stypendium Rockefellera i szkolenie w USA. Przebywając tam, w 1958 r. po raz pierwszy po prawie 20 latach dane mu było poznać nowoczesną medycynę, dydaktykę i naukę. Tam, jak napisał później: „Poznałem postęp, jaki się dokonał w latach 1940-1959 w medycynie, nauce i dydaktyce. Wszystko to, co poznałem, było nowe w Polsce. Postanowiłem, aby po powrocie do kraju chociaż część sposobu myślenia wprowadzić w życie w prowadzonej Klinice.”

Jego zainteresowania obejmowały wiele kierunków, i to nie tylko z chirurgii, jak gastroenterologia, krwawienia z przewodu pokarmowego, choroby wątroby i kalectwo dróg żółciowych, endokrynologia, nadciśnienie wrotne, choroby tętnic, żył, układu chłonnego, przeszczepianie nerek, ale także anestezjologia, zakażenie szpitalne czy intensywna opieka pooperacyjna.

Opublikował 576 prac naukowych, w tym ponad sto w językach obcych. Był promotorem 50 doktoratów, 19 habilitacji. Umiejętnie łączył pracę doświadczalną i kliniczną.

Łatwego życia niestety nie miał nawet, kiedy został wybrany na stanowisko Rektora – był to stan wojenny, podczas którego organizowano strajki, uliczne protesty a Uczelniami zarządzali Komisarze Wojskowi. Te wszystkie okoliczności sprawiały, że – o czym wspominał prof. Mieczysław Szostek – prof. Nielubowicz często używał określenia „Idę na Golgotę” wychodząc na posiedzenie Rady Wydziału czy Senatu.

Prof. Sławomir Nazarewski, pełniący obecnie funkcję kierownika Katedry i Kliniki Chirurgii Ogólnej, Naczyniowej i Transplantacyjnej, w wystąpieniu pt. „Prof. Jan Nielubowicz – współtwórca nowoczesnej chirurgii, pionier transplantologii i chirurgii naczyniowej w Polsce” omówił najważniejsze osiągnięcia naukowe i kliniczne Profesora oraz wpływ, jaki dokonania Profesora miały na rozwój medycyny polskiej i światowej. Profesor Sławomir Nazarewski podkreślił szczególny wymiar postaci prof. Nielubowicza w polskiej chirurgii, który był nie tylko wielkim lekarzem, lecz też wielkim erudytą, poliglota, humanistą, intelektualistą oraz człowiekiem o wielkim sercu.

Jako doniosłe osiągnięcie prof. Nielubowicza uznaje się Jego wizjonerskie zabiegi w kierunku pracy na rzecz nowego kształtu chirurgii opartej na nauce, a nie tylko na doświadczeniu i auto-

rytecie. Jak zauważył prof. Nazarewski, Prof. Jan Nielubowicz był świadomy faktu, „że klinika chirurgiczna w Polsce wymagała znacznego poszerzenia platformy naukowej o nauki podstawowe, inspirujące nowe myślenie i wnoszące do klinicznych badań naukowych pozaempiryczny rygor dowodu naukowego.”

Mówiąc o wielkiej spuściźnie Profesora, podkreślił Jego talent do budowania zespołu i gromadzenia wokół siebie najzdolniejszych. Wielką zasługą Profesora okazała się także pomoc kolegom w rozwoju naukowym i zdobywaniu doświadczeń klinicznych. Prof. Nazarewski zwrócił uwagę, że osobiste kontakty prof. Nielubowicza zaowocowały możliwością przeszkolenia pierwszych anestezjologów poza granicami kraju, co nie pozostało bez wpływu na rozwój anestezjologii klinicznej w Polsce.

- „Profesor Nielubowicz realizował śmiało programy z zakresu chirurgii doświadczalnej, do udziału których zapraszał również anestezjologów. Badania te przyczyniły się do rozwoju chirurgii naczyniowej, chirurgii wątroby i nadnerczy. Profesor Jan Nielubowicz w dziedzinie chirurgii naczyniowej wykonał ponad 3000 operacji tętniaków aorty brzusznej, tętnic obwodowych, tętnic nerkowych. Wprowadził własną, oryginalną metodę zespolenia węzła chłonnego z żyłą w leczeniu obrzęku chłonnego kończyn. Zastosował nowatorską, pozaustrojową perfuzję wątroby (przez wątrobę świni) w leczeniu ostrej niewydolności tego narządu. Wprowadził operacyjne wytwarzanie zespolen wrotno-układowych (wykonał ponad 300 takich operacji). W chirurgii endokrynologicznej zapoczątkował w Polsce operacje przytarczyc. Osobiście przeprowadził 150 operacji usunięcia nadnerczy. Zastosował pionierskie metody w chirurgii ostrych chorób jamy brzusznej, chirurgii przełyku, żołądka, trzustki, dróg żółciowych” – mówił prof. Sławomir Nazarewski, który przypomniał także motto Pana Profesora Jana Nielubowicza: **Medycyny można się nauczyć, lekarzem trzeba się urodzić.**

Podczas sesji Profesora Jana Nielubowicza w dyskusji wspominali także uczniowie i kontynuatorzy dzieła Pana Profesora, m.in.: prof. Tadeusz Tołłoczko, prof. Bogdan Pruszyński, prof. Jacek Szmidt, prof. Jerzy Woy-Wojciechowski.

Oprac. prof. Mieczysław Szostek

mgr Cezary Ksel

Redakcja „MDW” składa podziękowania prof. Sławomirowi Nazarewskiemu za pomoc w przygotowaniu materiału

40-lecie Samodzielnego Publicznego Centralnego Szpitala Klinicznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

4 listopada 2015 roku w Teatrze Roma w Warszawie odbyło się uroczyste spotkanie jubileuszowe z okazji 40-lecia Samodzielnego Publicznego Centralnego Szpitala Klinicznego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Honorowe miejsca na scenie teatru zajęli gospodarze spotkania: mgr Ewa Marzena Pelszyńska – Dyrektor SP CSK oraz prof. Marek Krawczyk – Rektor WUM. Wydarzenie poprowadził Artur Andrus.

Oficjalnego otwarcia uroczystości dokonała mgr Ewa Marzena Pelszyńska. Rozpoczynając swoje przemówienie przywitała Gości, którzy zaszczylicili swoją obecnością to wyjątkowe spotkanie. Wśród nich znaleźli się: prof. Marian Zembala – Minister Zdrowia, Grażyna Ignaczak-Bandych – Dyrektor Generalna Kancelarii Prezydenta RP, Jego Ekscelencja Jerzy, Biskup Siemiatycki – Prawosławny Ordynariusz Wojska Polskiego, Ksiądz Prałat Stanisław Warzeszak – Krajowy Duszpasterz Służby Zdrowia, Agnieszka Gonczaryk – Dyrektor Departamentu Zdrowia i Polityki Społecznej Urzędu Marszałkowskiego Województwa Mazowieckiego, Katarzyna Łęgiewicz – Burmistrz dzielnicy Ochota, Marek Posobkiewicz – Główny Inspektor Sanitarny, Filip Nowak – Dyrektor Mazowieckiego Oddziału NFZ, dr Robert Gałązkowski – Dyrektor Lotniczego Pogotowia Ratunkowego, prof. Jerzy Woy-Wojciechowski – Prezes Honorowy Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, Andrzej Sawoni – Prezes Okręgowej Rady Lekarskiej, prof. Roman Danielewicz – Dyrektor „Poltransplantu”. Szczególnie gorąco powitani zostali dyrektorzy warszawskich szpitali i instytutów oraz pracownicy Szpitala przy ul. Banacha 1A.

Omawiając historię kierowanej przez siebie placówki, mgr Ewa Marzena Pelszyńska zauważyła, że od momentu przyjęcia pierwszych pacjentów, Samodzielny Publiczny Centralny Szpital Kliniczny sukcesywnie budował swoją pozycję, stając się współcześnie jedną z najlepszych i największych polskich Lecznic, Szpitalem skupiającym wybitnych medyków, wśród których wielu pełni zaszczytne i odpowiedzialne funkcje konsultantów krajowych i wojewódzkich, oraz miejscem stanowiącym nowoczesną bazę naukowo-medyczną Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Przypomniała, że kierowana przez nią od 13 lat placówka co roku wykonuje ok. 10 000 operacji, ponad 20 000 specjalistycznych zabiegów, hospitalizuje niemal 50 000 pacjentów oraz udziela ponad 230 000 porad.

Mgr Ewa Marzena Pelszyńska podkreśliła, że „nadrzędnym celem i zadaniem, zarówno Dyrektora Szpitala, jak i całego personelu, jest tworzenie szpitala przyjaznego pacjentom”, czemu służyć ma stałe podnoszenie jakości wykonywanych usług, rozbudowa i modernizacja szpitalnych jednostek oraz zakup nowoczesnej aparatury medycznej.

Przemówienie wygłosił także Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego. Prof. Marek Krawczyk powiedział,

Prof. Marek Krawczyk oraz mgr Ewa Marzena Pelszyńska na scenie Teatru Roma

że obchodzony jubileusz skłania nie tylko do świętowania i podsumowania, ale również do przypomnienia najbardziej chlubnych kart historii placówki, oraz do wyznaczenia celów na przyszłość. Przypomniał najważniejsze i najbardziej spektakularne dokonania poszczególnych Klinik w ciągu 40 lat działalności Szpitala, z których wiele przeprowadzonych było po raz pierwszy w Polsce i na świecie.

Rektor podziękował pani Dyrektor mgr Ewie Marzenie Pelszyńskiej oraz całemu Zespołowi za poświęcenie i pracę na rzecz stałego unowocześniania Lecznicy. „Gratulując Dyrektor Ewie Marzenie Pelszyńskiej i Jej Zespołowi skuteczności w zmienianiu Szpitala na lepsze, podkreślam uniwersytecki charakter placówki, zwracając jeszcze raz uwagę na trzy misje, jakie pełni Szpital przy ul. Banacha: leczenie w szpitalu referencyjnym, rozwój medycyny i edukacja na najwyższym poziomie” – powiedział prof. Marek Krawczyk.

Następnie Grażyna Ignaczak-Bandych – Dyrektor Generalna Kancelarii Prezydenta RP odczytała list Prezydenta RP Pana Andrzeja Dudy skierowany do uczestników uroczystości. Po czym odbyła się ceremonia wręczenia odznaczeń państwowych poprowadzona przez Romana Kronera – Dyrektora Biura Odznaczeń i Nominacji Kancelarii Prezydenta RP.

Wśród uhonorowanych przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę odznaczeniami państwowymi znaleźli się:

- Dr hab. Bogna Ziarkiewicz-Wróblewska – Złoty Krzyż Zasługi,
- Mgr Włodzimierz Dolecki – Medal Złoty za Długoletnią Służbę,
- Monika Fabian – Medal Złoty za Długoletnią Służbę,
- Hanna Ganeczko – Medal Złoty za Długoletnią Służbę,
- Ewa Domienik – Medal Srebrny za Długoletnią Służbę,
- Dr Joanna Hermanowicz-Salomon – Medal Srebrny za Długoletnią Służbę,
- Prof. Rafał Krenke – Medal Srebrny za Długoletnią Służbę,
- Dr Piotr Miśkiewicz – Medal Srebrny za Długoletnią Służbę,
- Anna Zalewska – Medal Srebrny za Długoletnią Służbę.

Kolejnym punktem uroczystości było odczytanie listu od Pani Premier RP Ewy Kopacz, którego dokonał Mateusz Nowaczyk, reprezentujący Kancelarię Premiera RP.

Do wszystkich zebranych ze słowami gratulacji oraz wyrazami uznania zwrócił się także Minister Zdrowia prof. Marian Zembala. Minister Zdrowia zauważył, że w Szpitalu przy ul. Banacha pracowali i pracują najwybitniejsi polscy lekarze, którzy oprócz pomocy chorym, kształcą kolejne pokolenia medyków, kontynuując i rozwijając dokonania swoich Mistrzów.

Na zakończenie swojego przemówienia prof. Marian Zembala poinformował, że w roku 2015 podjął decyzję o zapewnieniu finansowania z budżetu państwa inwestycji, pn. Uniwersyteckie Centrum Stomatologiczne Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego kwotą 70 mln złotych, której realizacja planowana jest w latach 2015-2018.

Następnie Minister Zdrowia wręczył wyróżnienia honorowe „Za Zasługi dla Ochrony Zdrowia”. Wyróżnienie otrzymali: Anna Głodzińska, Iwona Grabowska, Sławomir Kalbarczyk, Teresa Kasprzyk, Barbara Małkińska, Halina Ratajczyk, Alicja Rymśza, Anna Sulinińska, Danuta Szut, Marek Tondera, Hanna Tuka, Jolanta Wasiak, Jolanta Wierzbińska.

Na scenę została zaproszona także Pani Agnieszka Gonczaryk, która odczytała list gratulacyjny od Marszałka Województwa Mazowieckiego Adama Struzika. Po czym odbyło się wręczenie odznaczeń „Pro Masovia” dla osób, których działalność zawodowa przyczyniła się do rozwoju Mazowsza. Uehonorowani zostali:

- Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego Prof. Marek Krawczyk,
- Prof. Grzegorz Opolski,
- Prof. Teresa Goździk-Żołnierkiewicz,

- Dr Hanna Zborowska,
- Mirosława Janikowska,
- Alicja Medyńska,
- Elżbieta Basiak.

Ponadto Pani Agnieszka Gonczaryk przekazała na ręce Ewy Marzeny Pelszyńskiej Medal Pamiątkowy „Pro Masovia” dla SP CSK w Warszawie.

Kolejnym punktem uroczystości była ceremonia wręczenia mgr Ewie Marzenie Pelszyńskiej oraz prof. Markowi Krawczykowi Orderu św. Marii Magdaleny – najwyższego odznaczenia nadawanego przez Polski Autokefaliczny Kościół Prawosławny. Order wręczył Jego Ekscelencja Jerzy, Biskup Siemiatycki – Prawosławny Ordynariusz Wojska Polskiego.

Podziękowania dla Dyrekcji Szpitala i całego personelu złożył także dr Robert Gałązkowski – Dyrektor Lotniczego Pogotowia Ratunkowego.

Specjalne statuetki przyznano partnerom i sponsorom Szpitala, jako wyraz podziękowania za współpracę i wsparcie.

Część oficjalną spotkania jubileuszowego zwieńczył niezwykle film przygotowany specjalnie na tę okazję, pt. „40 lat minęło. Historia Szpitala na Banacha”. Część artystyczną wypełnił spektakl „Mamma Mia”.

Wszyscy obecni na uroczystości w Teatrze Roma otrzymali monografię „Samodzielny Publiczny Centralny Szpital Kliniczny Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego 1975-2015”, opracowaną przez prof. Marka Krawczyka oraz mgr Magdalenę Zielonkę.

Cezary Ksel
Redakcja „MDW”

Ceremonia wręczenia odznaczeń państwowych przyznanych przez Prezydenta RP Andrzeja Dudę

Nagrodzeni przez Ministra Zdrowia prof. Mariana Zembalę wyróżnieniem honorowym „Za Zasługi dla Ochrony Zdrowia”

Wręczenie Orderu św. Marii Magdaleny prof. Markowi Krawczykowi oraz mgr Ewie Marzenie Pelszyńskiej

Monografia przygotowana z okazji 40-lecia SP CSK

Uroczystość wręczenia dyplomów absolwentom, doktorom i doktorom habilitowanym II Wydziału Lekarskiego

Kolejny raz w murach Zamku Królewskiego w Warszawie odbyła się uroczystość dyplomatorium II Wydziału Lekarskiego. 20 listopada 2015 roku 124 absolwentów otrzymało dyplom ukończenia naszej Uczelni, 9 osób – dyplom doktora habilitowanego, 19 – dyplom doktora nauk medycznych, 7 osobom wręczono dyplom doktora nauk o zdrowiu. Ponadto 3 osoby – prof. Andrzej Deptała, prof. Artur Mamcarz, prof. Krzysztof Owczarek – otrzymały dyplom gratulacyjny z okazji uzyskania tytułu naukowego profesora.

Pamiętkowa fotografia wykonana po zakończeniu uroczystości na Zamku Królewskim w Warszawie

Gospodarzem uroczystości był Dziekan II Wydziału Lekarskiego prof. Marek Kuch, a swoją obecnością zaszczylił ją Rektor Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego prof. Marek Krawczyk. W Sali Wielkiej Zamku Królewskiego zasiedli również: Prorektor ds. Kadr prof. Renata Górka, Prorektor ds. Klinicznych, Inwestycji i Współpracy z Regionem prof. Sławomir Nazarewski, Dziekan I Wydziału Lekarskiego prof. Mirosław Wielgoś, Dziekan Wydziału Farmaceutycznego prof. Piotr Wroczyński, Prodziekan I Wydziału Lekarskiego dr hab. Paweł Włodarski, Prodziekan Wydziału Lekarsko-Dentystycznego dr hab. Michał Ciurzyński, dwóch Prodziekanów Wydziału Nauki o Zdrowiu – prof. nadzw. Ewa Dmoch-Gajzlerska oraz prof. Andrzej Deptała. Władze administracyjne reprezentowały Kanclerz WUM mgr Małgorzata Rejnik i Kwestor WUM mgr Jolanta Ilków. Wśród gości znaleźli się także byli dziekani II Wydziału Lekarskiego: prof. Jerzy Majkowski, prof. Longin Marianowski oraz prof. Maciej Karolczak.

Dziekan prof. Marek Kuch zaapelował do absolwentów, aby w ich przyszłej pracy zawodowej dobro pacjenta było niezmiennie najważniejszym priorytetem, bo tylko dzięki takiemu postępowaniu będą bronić honoru swojej *Alma Mater*.

Rektor prof. Marek Krawczyk, zwracając się do absolwentów, przypomniał, że opuszczają oni mury Uczelni, która ma znaczący potencjał naukowy, wyrażający się wysokimi pozycjami w rankingach szkół wyższych opublikowanych w 2015 roku. Podkreślił, że na wyróżniającą się pozycję War-

szawskiego Uniwersytetu Medycznego składa się dorobek profesorów, doktorów habilitowanych oraz doktorów nauk medycznych i doktorów nauk o zdrowiu naszej Uczelni.

Zwrócił uwagę na specyfikę uczelni medycznych, które, oprócz nauki zawodu, uczą przyszłych lekarzy także wrażliwości na cierpienia chorego człowieka oraz traktowania pacjenta po partnersku. Rektor wyraził nadzieję, że postawy obecnych w Zamku Królewskim nowych doktorów habilitowanych i doktorów zainspirują absolwentów do wybrania drogi naukowej. Prof. Marek Krawczyk podkreślił, że powzięcie decyzji o zaangażowaniu się w działalność naukową jest przykładem kierunku, w jakim należy podążać, aby medycyna dla dobra pacjenta mogła się dalej rozwijać.

Kończąc przemówienie, prof. Marek Krawczyk zacytował fragment wiersza Stanisława Wyspiańskiego „Idziesz przez świat i światu dajesz kształt przez twoje czyny”, następnie – zwracając się do absolwentów – wyraził myśl, że ich przyszłe czyny staną się wykładnikiem dojrzałości i mądrości.

Nadane stopnie doktora habilitowanego nauk medycznych w roku akademickim 2014/2015

Dr hab. med. Justyna Kowalska – „Odległe efekty skojarzonego leczenia antyretrowirusowego stosowanego w zakażeniu HIV-1 ze szczególnym uwzględnieniem zachorowalności na choroby nie związane z AIDS oraz przyczyn zgonów”;

Prof. Marek Kuch – Dziekan II Wydziału Lekarskiego

Dr hab. Dariusz Szukiewicz gratuluje dr Gabrieli Kniecik uzyskania stopnia doktora

Przyznanie Medalu „Złoty Laur Absolwenta” Aleksandrze Gąseckiej. Na zdjęciu od lewej: prof. Renata Górska, JM prof. Marek Krawczyk, Aleksandra Gąsecka, prof. Marek Kuch

W imieniu nowych doktorów habilitowanych i doktorów przemawia dr hab. Anna Kamińska

Dr hab. med. Tomasz Rozmysłowicz – „Nowoczesne metody wykrywania oraz monitorowania przebiegu infekcji HIV-1”;

Dr hab. med. Jarosław Andrychowski – „Zapobieganie i modyfikowanie bliznowacenia w miejscach operacyjnej interwencji neurochirurgicznej. Obserwacje kliniczne i badania doświadczalne”;

Dr hab. med. Anna Kamińska – „Znaczenie zmienności genów układu antyoksydacyjnego dla występowania stożka rogówki i dystrofii śródbłonka rogówki Fuchsa”;

Dr hab. med. Adam Przybyłkowski – „Cykl publikacji na temat choroby Wilsona”;

Dr hab. med. Tomasz Pawłowski – „Praktyczne zastosowanie obrazowania wewnątrzwnięcowego w podejmowaniu decyzji klinicznych w różnych stanach chorobowych”;

Dr hab. med. Jacek Robaszkiewicz – „Prospektywna ocena własnej metody skojarzonego leczenia chirurgiczno-farmakologicznego chorych na makulopatię cukrzycową”;

Dr hab. med. Piotr Skarżyński – „Wczesne wykrywanie i modelowanie słuchu u dzieci i dorosłych”;

Dr hab. med. Dariusz Koziarowski – „Rola czynników genetycznych i zapalnych w patogenezie choroby Parkinsona”.

Nadane stopnie doktora w roku akademickim 2014/2015

Dr n. med. Berta Kowalska – „Ocena przydatności badania usg z zastosowaniem głowic wysokiej częstotliwości w dia-

gnostyce neuropatii obwodowych”; promotor: prof. dr hab. med. Iwona Sudoł-Szopińska;

Dr n. med. Marek Porowski – „Zastosowanie implantu ucha środkowego Vibrant Soundbridge w wadach wrodzonych i nabytych ucha środkowego i zewnętrznego”; promotor: prof. dr hab. med. Henryk Skarżyński;

Dr n. o zdr. Bożena Kosińska – „Jadłowstręt psychiczny (Anorexia nervosa) w materiale szpitala psychiatrycznego w Radomiu (1965-2011). Analiza kliniczna i epidemiologiczna”; promotor: dr hab. med. Józef Knap;

Dr n. o zdr. Karen Shahnazaryan – „Wpływ fizjoterapii na kontrolę ciśnienia tętniczego i nasilenie bólu u chorych z nadciśnieniem tętniczym i bólem przewlekłym”; promotor: prof. dr hab. med. Zbigniew Gaciong;

Dr n. med. Tomasz Macioch – „Koszty społeczne chorób nowotworowych w Polsce”; promotor: prof. dr hab. Tomasz Hermanowski;

Dr n. med. Piotr Wieniawski – „Ocena częstości występowania nadciśnienia tętniczego i otyłości w populacji młodzieży szkolnej w wieku 15-17 lat”; promotor: prof. dr hab. med. Bożena Werner;

Dr n. med. Farag Abaaslam – „Optymalizacja pozyskiwania populacji chondrocytów dla hodowli w celu uzyskania materiału do leczenia naprawczego schorzeń krążka międzykręgowego”; promotor: prof. dr hab. med. Zbigniew Czernicki;

Dr n. o zdr. Teresa Sadura-Sieklucka – „Wpływ stabilizacji nadgarstka na funkcję ręki w reumatoidalnym

Absolwenci II Wydziału Lekarskiego, rocznik 2015

Prof. Tomasz Strahl (wiolonczela) oraz prof. Klaudiusz Baran (akordeon) podczas koncertu wieńczącego dyplomatorium II Wydziału Lekarskiego

zapaleniu stawów”; promotor: dr hab. med. Krystyna Książpolska-Orłowska;

Dr n. med. Włodzimierz Gierlak – „Analiza wybranych elektrokardiograficznych kryteriów przerostu lewej komory serca w porównaniu do masy mięśnia lewej komory w badaniu echokardiograficznym w grupie sportowców wyczynowych”; promotor: prof. dr hab. med. Mirosław Dłużniewski;

Dr n. med. Karina Broniek-Kowalik – „Ocena zmian w narządzie wzroku i drodze wzrokowej u pacjentów z rozpoznaną chorobą Wilsona”; promotor: prof. dr hab. med. Jacek Szaflik;

Dr n. med. Joanna Major – „Skuteczność leków immunosupresyjnych w zapobieganiu odrzucania przeszczepu rogówki w grupie pacjentów wysokiego ryzyka i jako terapii ratunkowej u pacjentów w stadium ostrego odrzucania przeszczepu”; promotor: prof. dr hab. med. Jacek Szaflik;

Dr n. med. Habib Alkhalayla – „Zakażenie wirusem HPV u kobiet w ciąży a wytwarzanie beta-defensyn przez komórki nabłonka owodni”; promotor: dr hab. med. Dariusz Szukiewicz;

Dr n. med. Jowita Szeligowska – „Ocena seksualności kobiet z zespołem metabolicznym”; promotor: prof. dr hab. med. Artur Mamcarz;

Dr n. o zdr. Beata Mielńczuk-Lubecka – „Postępy rehabilitacji ruchowej u pacjentów z afazją w przebiegu udaru niedokrwinnego mózgu”; promotor: dr hab. med. Jan Kochanowski;

Dr n. med. Kamila Wasiluk – „Wpływ rehabilitacji na jakość życia pacjentów po totalnej endoprotezoplastyce stawu biodrowego w badaniach własnych”; promotor: prof. dr hab. med. Jarosław Deszczyński;

Dr n. med. Karolina Czarnowicz-Srebnicka – „Przywiązanie do rodziców oraz rówieśników w ocenie młodzieży szkolnej”; promotor: prof. dr hab. med. Tomasz Wolańczyk;

Dr n. med. Marcin Giaro – „Ocena wiedzy lekarzy rodzinnych i chirurgów w zakresie leczenia otyłości olbrzymiej”; promotor: dr hab. med. Mariusz Wyleżoł;

Dr n. o zdr. Anita Obrycka – „Adaptacja i wykorzystanie kwestionariusza LittleARS w ocenie postępów rehabilitacji słuchowej”; promotor: prof. dr hab. med. Henryk Skarżyński;

Dr n. o zdr. Mariusz Jaworski – „Analiza różnic w zakresie wybranych zmiennych osobowościowych i żywieniowych w grupie pacjentek z zaburzeniami odżywiania i kobiet nie wykazujących tych zaburzeń”; promotor: prof. dr hab. med. Krzysztof Owczarek;

Dr n. med. Anna Jędruch – „Ocena nadzoru nad zakażeniami szpitalnymi w oddziałach okulistycznych w Polsce oraz analiza zagrożeń mikrobiologicznych w wybranej grupie pacjentów”; promotor: prof. dr hab. med. Jerzy Szaflik;

Dr n. med. Michał Pyzlak – „Wpływ niesteroidowych leków przeciwzapalnych na apoptozę komórek trofoblastu ludzkiego”; promotor: dr hab. med. Dariusz Szukiewicz;

Dr n. med. Agnieszka Pisula – „Obiektywna ocena skuteczności autorskiego programu warsztatów dla rodziców dzieci z problemami eksternalizacyjnymi”; promotor: prof. dr hab. med. Tomasz Wolańczyk;

Dr n. med. Marcin Kowalski – „Przebieg i skuteczność obliteracji „piana” niewydolnych żył kończyn dolnych po wstępnym mechanicznym uszkodzeniu ich śródbłonna”; promotor: prof. dr hab. med. Piotr Ciostek;

Dr n. o zdr. Łukasz Bruski – „Ocena klinicznej i ekonomicznej efektywności metody telefittingu stosowanej dla pacjentów z wszczepionym implantem słuchowym”; promotor: prof. dr hab. med. Henryk Skarżyński;

Dr n. med. Marcin Jezierski – „Ocena zmian akomodacji narządu wzroku w następstwie działania przyspieszeń”; promotor: prof. dr hab. med. Marek Prost;

Dr n. med. Gabriela Kmiecik – „Human term placenta as a source of mesenchymal stromal cells: phenotypical characterization, differentiation potential and immunomodulatory properties of fetal membranes-derived cells”; promotor: dr hab. med. Dariusz Szukiewicz;

Dr n. med. Monika Włodkowska-Korytkowska – „Ocena porównawcza badania radiologicznego i rezonansu magnetycznego w diagnostyce zapalenia stawów krzyżowo-biodrowych u pacjentów z podejrzeniem spondyloartropatii”; promotor: prof. dr hab. med. Iwona Sudoł-Szopińska.

Spśród tegorocznych absolwentów „Złoty Laur” za osiągnięcie najwyższej średniej ocen zdobyła Pani Aleksandra Gąsecka, a Złotą Odznakę STN Pani Olena Borowik. W imieniu promowanych doktorów głos zabrała pani dr hab. Anna Kamińska, a w imieniu absolwentów pan Piotr Alster.

Uroczystość uświetnił występ artystów prof. Tomasza Strahla i prof. Klaudiusza Barana z Uniwersytetu Muzycznego Fryderyka Chopina w Warszawie.

Cezary Ksel
Redakcja „MDW”

Konferencja „Dzień Kultury Jakości Uczelni”

24 listopada br. już po raz trzeci odbyła się konferencja „Dzień Kultury Jakości Uczelni”. Organizatorami przedsięwzięcia byli Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia – prof. Marcin Wojnar oraz Biuro Zarządzania Jakością Kształcenia.

W konferencji wzięli udział: Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych prof. Marek Kulus, przedstawiciele władz dziekańskich, nauczyciele akademicy, doktoranci i studenci.

Prof. Marek Kulus otwierając spotkanie, wyraził zadowolenie z faktu, iż konferencja dotycząca jakości kształcenia jest kontynuowana, mimo zakończenia projektu „Q: Kultura Jakości Uczelni. Rozwój systemu zarządzania jakością kształcenia w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym”, który przedsięwzięcie zainicjował. W imieniu Władz Uczelni zapewnił, że dbałość o poziom edukacji jest traktowana jako priorytet. Wyraził także nadzieję, że organizowanie podobnych wydarzeń unaoczní wszystkim skupionym wokół naszej Uczelni, jaką drogą winniśmy podążać i co możemy ulepszyć w procesie kształcenia.

Gościem specjalnym konferencji był prof. Kai Sostmann z Charité Universitätsmedizin Berlin, lekarz-pediatra i światowej sławy ekspert w dziedzinie e-learningu oraz nowoczesnych metod kształcenia w zakresie nauk medycznych. Jego wystąpienie zatytułowane „Challenges for medical education in the 21st century – technology supported learning and classroom innovation”, otworzyło pierwszą, wykładową część konferencji.

Prelekcję dotyczącą udziału Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w sieci symulacji medycznych w Polsce wygłosił natomiast Prorektor prof. Marek Kulus.

W dalszej części konferencji Pełnomocnik Rektora ds. Jakości Kształcenia prof. Marcin Wojnar zreferował zebrany nowe zasady przeprowadzania egzaminów na Warszawskim Uniwersytecie Medycznym, natomiast kierownik Biura ds. Egzaminów Uczelnianych Marcin Malczyk opowiedział o tym, jak w pełni wykorzystać potencjał egzaminów elektronicznych.

Do uczestników konferencji zwróciła się także Sonia Stach z Samorządu Studentów WUM, która przedstawiła wizję aktywnej roli studentów w podnoszeniu jakości kształcenia. Wykłady zakończyło wystąpienie Koordynatora Biura Zarządzania Jakością Kształcenia mgr. Artura Białoszewskiego, który omówił wyniki ankiety studenckiej za rok 2014/2015. Ostatnim punktem w programie spotkania była debata z udziałem nauczycieli akademickich najwyższej ocenionych w ankiecie studenckiej: dr. Krzysztofa Olszyńskiego z I Wydziału Lekarskiego, dr. Małgorzaty Wojciechowskiej z II Wydziału Lekarskiego, lek. stom. Renaty Lenkiewicz z Wydziału Lekarsko-Dentystycznego, dr. Grzegorza Witkowskiego z Wydziału Farmaceutycznego oraz dr. Anny Zery z Wydziału Nauki o Zdrowiu.

Jeszcze większe niż w ubiegłym roku zainteresowanie konferencją stanowi potwierdzenie rosnącego zaangażowania

W imieniu Władz Uczelni konferencję otworzył prof. Marek Kulus

Gość specjalny – prof. Kai Sostmann

Na zdjęciu od lewej: mgr Artur Białoszewski, lek. stom. Renata Lenkiewicz, dr Grzegorz Witkowski, prof. Marcin Wojnar, dr Anna Zera, dr Małgorzata Wojciechowska, dr Krzysztof Olszyński

społeczności akademickiej w procesy doskonalenia jakości kształcenia oraz systematycznie wzrastającej roli działalności dydaktycznej w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym.

Dopełnieniem konferencji były warsztaty zatytułowane „Blended Learning in Medical Education” prowadzone przez prof. Kaia Sostmanna, podczas których zapoznano uczestników m.in. z nowymi narzędziami i metodami edukacyjnymi z obszaru jakości kształcenia.

Anna Lisicka

Biuro Informacji i Promocji
WUM

206. rocznica nauczania medycyny w Warszawie

15 listopada to data szczególna dla naszej Uczelni. Właśnie w tym dniu, 206 lat temu – odbyła się inauguracja pierwszego roku szkoły lekarskiej, która dała początek nauczaniu medycyny w Warszawie.

Jak co roku, pod Obeliskiem upamiętniającym to wydarzenie, Władze Uczelni złożyły kwiaty.

W uroczystości, wraz z prof. Markiem Krawczykiem – Rektorem Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, uczestniczyli: prof. Sławomir Majewski – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą, prof. Sławomir Nazarewski – Prorektor ds. Klinicznych, Inwestycji i Współpracy z Regionem, prof. Mirosław Wielgoś – Dziekan I Wydziału Lekarskiego, prof. Marek Kuch – Dziekan II Wydziału Lekarskiego, prof. Piotr Wroczyński – Dziekan Wydziału Farmaceutycznego, prof. Dorota Olczak-Kowalczyk – Prodziekan Wydziału Lekarsko-Dentystycznego.

Władze administracyjne Uniwersytetu reprezentowali: mgr Małgorzata Rejnik, mgr Dorota Gawrońska-Wójcik, mgr Jolanta Ilków, mgr Jan Matłachowski oraz mgr inż. Wojciech Starczyński.

mgr Agata Solecka
rzecznik prasowy WUM

Międzynarodowa współpraca nauki z przemysłem w zakresie medycyny regeneracyjnej

23 listopada 2015 r. w WUM odbyło się międzynarodowe spotkanie naukowo-przemysłowe, poświęcone nowym projektom z zakresu medycyny regeneracyjnej. Inspiratorem tego zdarzenia był prof. Mariusz Ratajczak – Kierownik Zakładu Medycyny Regeneracyjnej WUM oraz Laboratorium Medycyny Regeneracyjnej w ramach Centrum Badań Przedklinicznych (CePT).

Spotkanie prowadził prof. Sławomir Majewski – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą. Na zaproszenie prof. Mariusza Ratajczaka w spotkaniu wzięli udział przedstawiciele partnerów z USA: Eugene Krentsel – Professor of Entrepreneurship University of Louisville, Michael Heltzen – CEO of XCORP Inc., J. Randal Wexler – Vice President Van Drunen Farms, Zbigniew Pietrzykowski – PhD FutureCeuticals Inc. Ponadto w spotkaniu uczestniczyli zaproszeni goście z Uniwersytetu Medycznego w Białymstoku: prof. Adam Krętowski – Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą oraz prof. Marcin Moniuszko. Ze strony Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w spotkaniu udział wzięli także: dr hab. Magdalena Kucia z Zakładu Medycyny Regeneracyjnej, Małgorzata Rejnik –

Prof. Sławomir Majewski oraz prof. Mariusz Ratajczak (w środku) podczas listopadowego spotkania związanego z nowymi projektami z zakresu medycyny regeneracyjnej

Kanclerz WUM, Robert Łapacz z firmy Faber Consulting Polska Sp. z o.o. (doradztwo w zakresie pozyskiwania środków na badania) oraz Lidia Przepióra-Dziewulska – Kierownik Działu Współpracy z Zagranicą i Jacek Sobczak – radca prawny WUM.

Podczas spotkania przedstawiono potencjały badawcze i zasoby reprezentowanych podmiotów – do wykorzystania we wspólnie przygotowanej agendzie badawczej. Idea spotkania będzie rozwijana już w kolejnych etapach rozmów i pracach w grupach roboczych z udziałem wszystkich zainteresowanych.

Biuro Informacji i Promocji
WUM

Z Senatu Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego 30 listopada 2015 roku

1. Nominacje, gratulacje.

JM wręczył gratulacje z okazji uzyskania nagrody jubileuszowej:

- Pani prof. dr hab. Grażynie Młynarczyk,
- Panu prof. dr. hab. Olgierdowi Rowińskiemu,
- Panu prof. dr. hab. Markowi Kulusowi.

JM Rektor przyjął z rąk Pani prof. dr hab. Katarzyny Życkińskiej – Kierownika Studiów Doktoranckich I Wydziału Lekarskiego wyróżnienie przyznane Warszawskiemu Uniwersytetowi Medycznemu jako najbardziej produktoranciej Uczelni Medycznej w Polsce.

Wyróżnienie przyznane zostało naszej Uczelni w Ósmej Edycji Konkursu Krajowej Reprezentacji Doktorantów „Najbardziej Produktoranska Uczelnia – PRODOK 2015”.

Następnie JM Rektor przedstawił Senatowi nowego Rzecznika Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego – Panią mgr Agatę Solecką.

JM powitał również nowych Senatorów z grupy studentów, wybranych w wyniku wyborów uzupełniających w związku z ukończeniem studiów przez dotychczasowych studenckich Senatorów.

W skład Senatu weszli następujący studenci:

- z grupy studentów Wydziału Lekarsko-Dentystycznego – Pan Michał Urzędowski;
- z grupy studentów Wydziału Nauki o Zdrowiu – Pani Lucyna Iwanow, Pan Paweł Janiszewski, Pani Paulina Szajwaj.

2. Sprawozdanie z działalności Samodzielnego Publicznego Centralnego Szpitala Klinicznego, w tym sytuacji finansowo-ekonomicznej oraz planów rozwoju szpitala w najbliższym czasie.

Sprawozdanie z działalności Samodzielnego Publicznego Centralnego Szpitala Klinicznego, w tym sytuacji finansowo-ekonomicznej oraz planów rozwoju szpitala w najbliższym czasie, przedstawiła Pani mgr Ewa Marzena Pelszyńska – Dyrektor Samodzielnego Publicznego Centralnego Szpitala Klinicznego.

Pani Dyrektor poinformowała, że struktura SP CSK składa się z 29 medycznych jednostek organizacyjnych.

Zgodnie z wpisami do rejestru zakładów opieki zdrowotnej szpital realizuje świadczenia z zakresu gastroenterologii, alergologii, diabetologii, endokrynologii, chorób wewnętrznych, hematologii, kardiologii, nefrologii, neurologii, onkologii klinicznej, anestezjologii i intensywnej terapii, chirurgii ogólnej, chorób płuc, chirurgii onkologicznej, kardiochirurgii, otolaryngologii, neurochirurgii, transplantologii klinicznej, chirurgii naczyń, logopedii, okulistyki, leczenia bólu.

W roku 2014 realizowane były świadczenia zdrowotne przede wszystkim na rzecz płatnika, tj. Narodowego Funduszu Zdrowia i Ministerstwa Zdrowia.

Dane na ten temat przedstawia tabela 1.

Inne wskaźniki obrazujące działalność szpitala przedstawia tabela 2.

Sytuacja finansowa i majątkowa SP CSK w 2014 roku – patrz: tabela 3.

Wartość najważniejszych umów na świadczenie usług zdrowotnych z Narodowym Funduszem Zdrowia i Ministerstwem Zdrowia, stanowiących najważniejsze źródło przychodów CSK, przedstawia tabela 4.

Uzyskiwany w ostatnich latach przez Szpital wzrost przychodów ze sprzedaży (w ciągu lat 2012-2014 o 2,17%, przy wzroście kosztów działalności podstawowej w analogicznym okresie o 3,95%) niemal zrekompensował wzrost kosztów działalności operacyjnej.

Dane o dynamice przychodów i kosztów wynikających z działalności podstawowej zawiera tabela 5.

Zestawienie wyników finansowych CSK w latach 2012-2014 przedstawia się następująco:

Wyniki finansowe SP CSK za lata 2012-2014 – tabela 6.

W roku 2014 udało się utrzymać wysoki poziom nakładów na zakupy środków trwałych, łącznie od roku 2012 nakłady na zakup środków trwałych, głównie medycznych, wyniosły około 48.420 tys. zł.

Informacje na temat źródeł finansowania zakupów majątkowych Szpitala zawiera tabela 7.

Na szczególną uwagę zasługuje fakt, iż tylko w roku 2014 wydatki na środki trwałe ze środków obcych (pozyskanych ze źródeł zewnętrznych, głównie Ministerstwa Zdrowia i Unii Europejskiej) stanowiły 46% ogółu wydatków, i aż 65% w latach 2012-2014.

Tabela 1. Świadczenia realizowane przez SP CSK (statystyka lata 2012-2015)

ROK	2012	2013	2014	I-X 2015
średnia liczba łóżek	1 009	1 021	1 023	1 035*
liczono ogółem	46186	44 622	45 424	36 126
średnia pobytu	6,4	6,3	6,4	6,1
liczba zgonów	1234	1 202	1213	980
liczba zabiegów operacyjnych		10 260	10 828	7 920
liczba porad udzielonych w Izbie Przyjść		36 084	33 902	27 554

* uwaga: liczba łóżek organizacyjnych w roku 2015 - 1035 (bez pooperacyjnych i stacji dializ) dodatkowo: pooperacyjne 18, stacja dializ 17

Tabela 2. Inne wskaźniki obrazujące działalność SP CSK

Rodzaj świadczeń	Rok 2012	Rok 2013	Rok 2014
Zabiegi operacyjne (chirurgia ogólna, laryngologia, neurochirurgia)	12 555	11 925	13 271
Zabiegi operacyjne (kardiochirurgia)	517	526	509
Zabiegi endoskopowe	10 149	10 152	11 088
Zabiegi rehabilitacyjne	281 629	327 995	355 422
Badania mikrobiologiczne	144 668	133 670	163 278
Badania radiologiczne	92 361	91 781	94 195
Badania elektrofizjologiczne	15 635	14 883	13 010
Badania laboratoryjne	2 351 598	2 302 983	2 551 391

Tabela 3. Przychody SP CSK za lata 2012-2014 (tabela nie uwzględnia przychodów za rok 2015 ze względu na niezakończony okres rozliczeniowy)

Wyszczególnienie	Rok			Dynamika	
	2012	2013	2014	2013/2012	2014/2012
Przychody ze sprzedaży	359 198 169	360 800 914	366 977 765	100,45%	102,17%
W tym:					
sprzedaż świadczeń zdrowotnych	304 668 437	312 964 751	311 853 060	102,72%	102,36%
realizacja programów zdrowotnych	44 412 164	38 775 376	50 486 556	87,31%	113,68%
pozostałe usługi	6 233 174	4 750 955	4 405 895	76,22%	70,68%
Pozostałe przychody operacyjne	25 817 512	27 209 424	24 629 388	105,39%	95,40%
Przychody finansowe	436 903	393 205	330 076	90,00%	75,55%
Zyski nadzwyczajne	0	0	0		
Przychody Szpitala RAZEM:	385 452 584	388 403 543	391 937 229	100,77%	101,68%

Tabela 4. Wartość najważniejszych umów na świadczenie usług zdrowotnych z Narodowym Funduszem Zdrowia i Ministerstwem Zdrowia

Wyszczególnienie	Rok			
	2012	2013	2014	2015
Wartość kontraktów dla najważniejszych rodzajów świadczeń na rzecz NFZ i MZ (tys. zł)				
I. zamknięte	277 019	268 435	274 289	263 434
I. zamk. programy zdrowotne	21 885	25 865	22 764	24 405
I. zamk. Chemioterapia	10 959	9 511	14 306	13 736
I. zamk. pozostałe	16 826	15 563	14 322	14 211
I. otwarte – ambulatorium	11 894	12 243	12 350	11 979
I. otwarte – rehabilitacja	2 983	3 260	3 188	3 174
Pozostałe	676	1 631	724	1 482

Uwaga: w roku 2015 zmienione zostały zasady płatności za świadczenia wysokospecjalistyczne (płatność po wyjściu pacjenta ze szpitala, a nie po wykonaniu świadczenia)

Tabela 5. Dynamika kosztów działalności podstawowej w latach 2012-2014

Wyszczególnienie	Rok			Dynamika	
	2012	2013	2014	2013/2012	2014/2012
Koszty działalności operacyjnej	370 401 828	382 020 069	385 021 377	103,14%	103,95%

Tabela 6. Wyniki finansowe SP CSK za lata 2012-2014

ZYSK (STRATA) netto	1 077 583,45	-4 934 869,74	- 8 304 166,92
		1,29% przych.	2,16% przych.

Tabela 7. Wartość zakupów majątku trwałego SP CSK w latach 2012-2014

Wyszczególnienie	2012	2013	2014	zmiana	
				2013/2012	2014/2021
Zakup środki własne	3 311 920,13	6 832 400,93	6 745 755,98	206,30%	203,68%
Darowizny rzeczowe	375 778,48	514 317,30	322 866,15	136,87%	85,92%
Zakup środki obce	8 127 904,86	14 523 080,34	7 667 618,78	178,68%	94,34%
RAZEM:	11 815 603,47	21 869 798,57	14 736 240,91		

Rok 2012

Dokonano zakupów inwestycyjnych o łącznej wartości – 6 611 tys. zł, w tym:

- ze środków własnych o wartości – 1 234 tys. zł (respiratory, aparat EMG, łóżka wielofunkcyjne, materace przeciwoleżynowe, aparaty do dializ, defibrylatory, aparat do znieczulenia, pompy infuzyjne, pompy insuliny, urządzenia do rehabilitacji);
- ze środków dotacyjnych pozyskanych z programów polityki zdrowotnej Ministerstwa Zdrowia o wartości – 4 631 tys. zł (Gamma-kamera SPECT-CT, aparat EEG, respirator, aparat ECMO, aparat USG doppler–duplex, system do abla-

cji, łóżka wielofunkcyjne, materace przeciwoleżynowe, aparat usg do badań śródoperacyjnych, aparat usg z przystawką do biopsji, kardiomonitor, zestawy pomp infuzyjnych, wózki i fotele zabiegowe, zamrażarka, myjnia dezynfektor).

Rok 2013

Dokonano zakupów inwestycyjnych o łącznej wartości – 13 488 tys. zł, w tym:

- ze środków własnych o wartości – 2 144 tys. zł (aparat rtg z ramieniem C, aparaty do dializ, urządzenie do oksymetrii mózgowej, monitory funkcji życiowych, defibrylator, pompy objętościowe, ssaki, aparat do diagnostyki zaburzeń oddychania, lampy zabiegowe, myjnie dezynfektory, aparat usg, videolaryngostroboskop, mikroskop diagnostyczny);
- z kredytu inwestycyjnego: cyfrowy aparat rtg do zdjęć kostnych – 1 503 tys. zł;
- ze środków Unii Europejskiej o wartości – 6 484 tys. zł (Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – aparatura i sprzęt dla Pracowni Kardiologii Inwazyjnej Kliniki Kardiologii – zestaw angiograficzny z wyposażeniem, system ultrasonografii wewnątrzściennej, pompa do kontrapulsacji, echokardiograf, respiratory, defibrylatory, łóżka wielofunkcyjne, system monitorowania pacjenta, stanowiska do infuzji, aparaty EKG, zestaw do hipotermii wewnątrzmacicznej, stymulator zewnętrzny);
- ze środków dotacyjnych pozyskanych z programów polityki zdrowotnej Ministerstwa Zdrowia o wartości – 3 358 tys. zł (tomograf komputerowy, łóżka specjalistyczne, respiratory, lampa operacyjna z torem wizyjnym, aparat do znieczulenia, diatermia chirurgiczna).

Rok 2014

Dokonano zakupów inwestycyjnych o łącznej wartości – 2 460 tys. zł, w tym:

- ze środków własnych o wartości – 1 021 tys. zł (aparat usg do badań dopplerowskich, piła oscylacyjna, stymulatory zewnętrzne, urządzenia do rozmrażania osocza, materace przeciwoleżynowe, lampy czołowe, wózki transportowe, myjnie dezynfektory, chłodziarki i zamrażarki);
- ze środków dotacyjnych pozyskanych z programów polityki zdrowotnej Ministerstwa Zdrowia o wartości – 1 439 tys. zł (gammakamera o małym polu widzenia, aparat usg, aparat do znieczulenia, systemy do infuzji, stoły operacyjne, respirator, separatory komórkowe, zgrzewarka).

Rozpoczęto realizację zakupów aparatury i sprzętu medycznego dla II Zakładu Radiologii, Oddziału Pooperacyjnego i Kliniki Radiochirurgii finansowanych ze środków Unii Europejskiej w ramach Programu Operacyjnego Infrastruktura i Środowisko „Wzmocnienie efektywności i dostępności procedur medycznych w zakresie opieki pooperacyjnej i intensywnej terapii oraz diagnostyki obrazowej w SP CSK w Warszawie” – na łączną wartość – 9 196 tys. zł.

Rok 2015

Dokonano zakupów inwestycyjnych o łącznej wartości – 25 699 tys. zł, w tym:

- ze środków własnych o wartości – 688 tys. zł

(aparaty ekg, defibrylatory, aparaty do dializ, system do diagnostyki metodą holtera, spirometr, materace przeciwodleżynowe, aparat do nieinwazyjnego wspomagania oddechu BiPap);

- ze środków dotacyjnych pozyskanych z programów polityki zdrowotnej Ministerstwa Zdrowia o wartości – 1 586 tys. zł (lampa operacyjna z torem wizyjnym, łóżka sterowane elektrycznie, aparat do echokardiografii);
- ze środków Unii Europejskiej o łącznej wartości – 23 425 tys. zł;
- Program Operacyjny Infrastruktura i Środowisko – realizacja dwóch projektów:

1. „Wzmocnienie efektywności i dostępności procedur medycznych w zakresie opieki pooperacyjnej i intensywnej terapii oraz diagnostyki obrazowej w SP CSK w Warszawie” – na łączną wartość – 9 196 tys. zł

(wielorządowy tomograf komputerowy, aparaty ultrasonograficzne, systemy monitorowania pacjenta, respiratory, defibrylatory, specjalistyczne łóżka z wyposażeniem);

2. „Wyzsza jakość i dostępność leczenia pacjentów poprzez zakup nowoczesnej aparatury medycznej z zakresu diagnostyki obrazowej i pooperacyjnej w SP CSK w Warszawie” – na wartość – 14 229 tys. zł

(zestaw angiograficzny z wyposażeniem, cyfrowy aparat rtg, aparaty usg z funkcją dopplerowską, bronchofibroskopy z urządzeniami do mycia i dezynfekcji, systemy ogrzewania pacjenta, defibrylator, stanowiska do infuzji, respiratory, specjalistyczne łóżka, aparat usg z opcją fibroskanu, endoskop ultrasonograficzny, system monitorowania wraz z telemetrią, tor wizyjny wysokiej rozdzielczości, rozbudowa systemu archiwizacji badań obrazowych, gastrokop zabiegowo-diagnostyczny, stymulatory zewnętrzne, przepływomierz z wyposażeniem, aparat do krążenia pozaustrojowego).

W latach 2012-2015 w ramach środków własnych i pozyskanych Szpital kontynuował procesy modernizacyjne w zajmowanych budynkach.

Najważniejsze do wymienienia to:

Rok 2012

Wykonano remonty i modernizacje o łącznej wartości – 3 146 tys. zł, w tym:

- ze środków własnych o wartości – 689 tys. zł (wymiany posadzek, remonty sieci wodociągowej i ciepłej, gazów medycznych, klimatyzacji);
- ze środków dotacyjnych w ramach programów polityki zdrowotnej Ministerstwa Zdrowia o wartości – 2 457 tys. zł (modernizacja Kliniki Onkologii i Chorób Wewnętrznych wraz z opracowaniem dokumentacji projektowo-kosztorysowej).

Rok 2013

Wykonano remonty i modernizacje o łącznej wartości – 9 835 tys. zł, w tym:

- ze środków własnych o wartości – 3 567 tys. zł (adaptacja pomieszczeń do posadowienia gammakamery, tomografu komputerowego, zestawu angiokardiograficznego, remont węzłów sanitarnych, wymiana posadzek, remonty sieci wodociągowej i kanalizacyjnej, klimatyzacji, modernizacja układów pomiarowych sieci energetycznej, opracowanie dokumentacji projektowej dla wymiany wę-

złów ciepłych, wymianę sieci c.o. wysokich parametrów, dokumentacja projektowa systemu alarmowo-pożarowego);

- z kredytu inwestycyjnego: adaptacja pomieszczeń dla cyfrowego aparatu rtg do zdjęć kostnych – 298 tys.;
- ze środków dotacyjnych w ramach programów polityki zdrowotnej Ministerstwa Zdrowia o wartości – 3 438 tys. zł

(modernizacja pomieszczeń Banku Komórek Krwiotwórczych, modernizacja części pomieszczeń Kliniki Chirurgii Ogólnej, Naczyniowej i Transplantacyjnej z przeznaczeniem na sale dla pacjentów przed i po zabiegach transplantacyjnych);

- ze środków NFOŚiGW rozpoczęto kolejny etap termomodernizacji Szpitala – 2 532 tys. zł.

Rok 2014

Wykonano remonty i modernizacje o łącznej wartości – 5 395 tys. zł, w tym:

- ze środków własnych o wartości – 672 tys. zł (remont instalacji wodnej, ciepłej i ct, opracowanie dokumentacji projektowej dla budynku A w zakresie węzłów sanitarnych i instalacji wentylacji);
- ze środków NFOŚiGW kontynuowano zadanie termomodernizacji Szpitala o wartości w roku 2014 – 3 634 tys. zł;
- ze środków dotacyjnych w ramach programów Ministerstwa Zdrowia o wartości 1 098 tys. zł.

Rozpoczęte zostały dwa zadania modernizacyjne:

Modernizacja i rozbudowa Kliniki Hepatologii i Chorób Wewnętrznych (zaplecza internistyczno-hepatologicznego dla pacjentów przed i po zabiegach transplantacyjnych), planowane na lata 2014-2016 o całkowitej wartości – 7 900 tys. zł;

„Modernizacja Oddziału Intensywnej Terapii” (prace budowlane wraz z zakupem sprzętu i aparatury medycznej), planowane w latach 2014-2016 o całkowitej wartości – 11 678 tys. zł.

Rok 2015

W trakcie realizacji są remonty i modernizacje o łącznej wartości – 10 710 tys. zł, w tym:

- ze środków własnych o wartości – 2 965 tys. zł (przystosowanie pomieszczeń do posadowienia cyfrowego aparatu rtg i zestawu angiograficznego, modernizacja systemu alarmowo-pożarowego SAP w bud. D, bieżące remonty pomieszczeń szpitala);
- ze środków dotacyjnych Ministerstwa Zdrowia o wartości – 7 745 tys. zł

Trzy zadania inwestycyjne:

1. „Modernizacja Oddziału Intensywnej Terapii” – 2 745 tys. zł – kontynuacja zadania;
2. Modernizacja i rozbudowa Kliniki Hepatologii i Chorób Wewnętrznych (zaplecza internistyczno-hepatologicznego dla pacjentów przed i po zabiegach transplantacyjnych) – kontynuacja zadania;
3. Modernizacja sal chorych oraz gabinetów zabiegowych 5 000 tys. zł.

PLANY SP CSK

Samodzielny Publiczny Centralny Szpital Kliniczny planuje kontynuację procesów modernizacyjnych budynków szpitala, mających na celu przede wszystkim poprawę warunków leczenia i pobytu pacjentów.

W 2016 r. kontynuowane będą dwie inwestycje finansowane ze środków Ministerstwa Zdrowia:

1. „Modernizacja Oddziału Intensywnej Terapii” 8 675 tys. zł – kontynuacja zadania;
2. Modernizacja i rozbudowa Kliniki Hepatologii i Chorób Wewnętrznych (zaplecza internistyczno-hepatologicznego dla pacjentów przed i po zabiegach transplantacyjnych) – kontynuacja zadania – 7 000 tys. zł;

Ponadto w materiałach planistycznych przekazanych do Ministerstwa Zdrowia złożono wnioski o przyznanie środków na zadania „Modernizacja sieci ciepłowniczej wysokich parametrów” (o wartości 4 878 tys. zł) oraz „Remont pomieszczeń w celu utworzenia Pododdziału Diagnostyki i Leczenia Nowotworów Neuroendokrynnych” – 1 735 tys. zł.

W latach następnych planowana jest:

- modernizacja pomieszczeń na pracownię cytostatyków – 950 tys. zł – planowane jest złożenie wniosku do MZ,
- zakończenie kompleksowej termomodernizacji budynków szpitala – planowane jest złożenie wniosku w ramach konkursu NFOŚiGW – wartość inwestycji ok. 8 500 tys. zł,
- szpital będzie czynił starania o pozyskanie środków na kontynuację rozpoczętych działań w zakresie modernizacji sal chorych i gabinetów zabiegowych – planowana wartość zadania 10 000 tys. zł,
- planowane jest też dokończenie modernizacji systemu sygnalizacji pożaru w budynku D – 950 tys. zł oraz modernizacja tych instalacji w pozostałych budynkach – 1 800 tys. zł,
- niezbędnym elementem utrzymania poprawności działania budynku są remonty instalacji wodno-kanalizacyjnej, w obrębie budynków i na zewnątrz, oraz instalacji gazów medycznych – ok. 1 300 tys. zł,
- w zakresie zakupów inwestycyjnych planowane jest sukcesywne odnawianie i unowocześnianie sprzętu, w tym aparatury bloku operacyjnego, Oddziału Intensywnej Opieki Kardiologicznej, aparatury diagnostycznej w Klinikach i Przychodni Specjalistycznej.

3. Informacja dotycząca działalności oraz sytuacji finansowej Synergii – WUM Spółki z o.o.

Mec. Jacek Sobczak – Prezes Synergii – WUM Spółki z o.o. poinformował Senat, że w roku 2011 ukazały się przepisy umożliwiające tworzenie spółek celowych. W roku 2012 utworzona została spółka Synergia – WUM, jako spółka celowa, w której 100% udziałowcem jest Warszawski Uniwersytet Medyczny.

W Polsce zarejestrowano do tej pory tylko 35 takich spółek. Zakres działań spółki Synergia – WUM przedstawia się następująco:

- czynności przygotowujące do wdrożenia wyników prac B+R, w tym przygotowanie strategii ochrony prawno-patentowej oraz komercjalizacji;
- tworzenie spółek typu spin-out w obszarze medycyny i zdrowia (w portofolio dwie spółki tego typu);
- zarządzanie projektami badawczo-rozwojowymi z obszaru medycyny i zdrowia;

- doradztwo w zakresie przygotowania oferty naukowo-badawczej przez jednostki naukowe;
- doradztwo i przygotowywanie wniosków o dofinansowanie w programach krajowych i międzynarodowych;
- przygotowywanie biznesplanów i modelowania biznesowego w projektach B+R;
- konstruowanie umów konsorcjów naukowych oraz negocjacje z inwestorami kapitałowymi.

Uczelnia w drodze odpłatnej albo nieodpłatnej umowy może powierzyć spółce celowej zarządzanie prawami do wyników lub do know-how w zakresie komercjalizacji bezpośredniej.

Proces komercjalizacji bezpośredniej z udziałem Synergii – WUM przebiega następująco:

- technologia zostaje wytworzona i ustalona w WUM. Nie zostaje przeniesiona na spółkę celową i do czasu ewentualnego zbycia pozostaje w WUM;
- WUM zawiera z Synergią – WUM umowę o zarządzanie prawami do technologii, na mocy której spółka zostaje umocowana do samodzielnego udzielania licencji na wykorzystanie technologii;
- Synergia – WUM zawiera umowę z podmiotem zewnętrznym, który podejmuje dalsze kroki.

Sytuacja finansowa spółki przedstawia się następująco:

- w dniu 24.10.2013 r. spółka podpisała umowę z NCBR na dofinansowanie projektu realizowanego w ramach programu SPIN-TECH. Na podstawie tej umowy spółka otrzymała dotację w wysokości 593.406 zł;
  - w zamian za uzyskane środki spółka zobowiązała się do przygotowania do skomercjalizowania 5 technologii opracowanych przez WUM do 30.09.2016 r. Powyższe oznacza, że spółka finansuje swoją działalność uzyskaną dotacją przedmiotową;
  - spółka w roku 2014 świadczyła usługę doradczą dla jednego podmiotu zewnętrznego – Instytutu Biotechnologii i Antybiotyków, uzyskując przychód w wysokości 13.800 zł;
  - bilans spółki za 2014 r. pokazuje dodatni wynik finansowy, tj. zysk w wysokości 1.278,62 zł.
- Spółka posiada środki na realizację zadań związanych z zakończeniem umowy z NCBR do września 2016 r.
- Synergia – WUM Spółka z o.o. posiada dwa potencjalne źródła przychodów w postaci dywidend w spółkach Amerlab oraz HemoTx;
  - posiada też dwa potencjalne źródła przychodów z licencji w związku z projektami Oleaceina i Tramadol.

4. Zmiany w Uchwale Rekrutacyjnej na rok akademicki 2016/2017.

Senat przyjął proponowane zmiany w zapisach Uchwały dotyczącej zasad i trybu postępowania rekrutacyjnego na rok akademicki 2016/2017.

Wprowadzenie zmian w uchwale rekrutacyjnej na rok akademicki 2016/2017 wynika ze zmiany aktów prawnych wyższego rzędu, tj. Ustawy o systemie oświaty oraz Ustawy prawo o szkolnictwie wyższym oraz wniosków władz dziekańskich.

5. Zmiany w Regulaminie przyznawania Nagród Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego Nauczycielom Akademickim – za osiągnięcia naukowe.

Senat przyjął zaproponowaną zmianę zapisu w Regulaminie przyznawania Nagród Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego Nauczycielom Akademickim, wprowadzając następujące brzmienie § 12 ust. 1 pkt 1 Regulaminu:

„1. Nagroda za publikacje naukowe może zostać przyznana, jeżeli publikacja spełnia łącznie wszystkie niżej wymienione kryteria:

1) pełnotekstowa praca oryginalna lub przeglądowa, lub opis przypadku, z wyłączeniem listów do redakcji nie mających charakteru prac oryginalnych.”

6. Zmiana w Statucie Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego związana z zakresem działalności nowo powstałego Centrum Sportowo-Rehabilitacyjnego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego.

Senat pozytywnie zaopiniował zmianę brzmienia § 105 ust. 1 pkt 3 przyjmując następujące brzmienie:

„3) usługową, w tym w zakresie organizowania i prowadzenia szkoleń, konferencji, seminariów, warsztatów naukowych, kursów, a także przygotowywania specjalistycznych opinii i ekspertyz, pomocy naukowych, prowadzenia usług doradczych i konsultingowych, translatorskich, kserograficznych, fotograficzno-filmowych, wynajmu sal i powierzchni reklamowych, prowadzenia parkingu, oraz świadczenie usług komercyjnych w Centrum Sportowo-Rehabilitacyjnym.”

7. Sprawozdanie z działalności Senackiej Komisji ds. Lecznictwa i Współpracy z Regionem za rok 2014.

Senat przyjął sprawozdanie z działalności Senackiej Komisji ds. Lecznictwa i Współpracy z Regionem za rok 2014 przedstawione przez prof. dr. hab. Grzegorza Opolskiego – Przewodniczącego Senackiej Komisji ds. Lecznictwa i Współpracy z Regionem.

8. Uzupelnienie składu Senackiej Komisji ds. Finansów o przedstawiciela studentów.

Senat powołał w skład Senackiej Komisji ds. Finansów przedstawiciela studentów w osobie Pani Soni Statuch.

9. Sprawozdanie Dziekana Wydziału Farmaceutycznego z realizowanej przez siebie polityki osobowej, działalności naukowej i rozwoju Wydziału wraz ze sprawozdaniem nt. działalności finansowej za okres od września 2012 r. do chwili obecnej.

Senat przyjął sprawozdanie przedstawione przez prof. dr. hab. Piotra Wroczyńskiego – Dziekana Wydziału Farmaceutycznego z realizowanej przez siebie polityki osobowej,

działalności naukowej i rozwoju Wydziału wraz ze sprawozdaniem nt. działalności finansowej za okres od września 2012 roku do chwili obecnej.

10. Sprawy finansowe.

Senat pozytywnie zaopiniował korektę planu rzeczowo-finansowego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego na 2015 rok.

Senat dokonał wyboru firmy „REWIT KSIĘGOWI I BIEGLI REWIDENCI” z Gdańska do zbadania Sprawozdania Finansowego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego za rok 2015.

11. Omówienie najważniejszych spraw bieżących Uczelni.

JM poinformował zebranych o następujących sprawach: Dokonane zostało dofinansowanie jednostek wydziałowych z rezerwy Rektora. Poszczególne Wydziały otrzymały środki w następującej wysokości:

- I Wydział Lekarski – 203.500 zł;
- II Wydział Lekarski – 960.000 zł;
- Wydział Farmaceutyczny – 77.413 zł;
- Wydział Lekarsko-Dentystyczny – 44.813,55 zł;
- Wydział Nauki o Zdrowiu – 93.377 zł.

Na Ministra Zdrowia powołano Pana Konstantego Radziwiłła. Sekretarzem Stanu w Ministerstwie Zdrowia został Pan Jarosław Pinkas. Pan Minister Pinkas uczestniczył w posiedzeniu Konferencji Rektorów Akademickich Uczelni Medycznych. Podczas spotkania dyskutowano m.in. na temat staży podyplomowych lekarzy, które mają zostać zniesione do roku 2017. KRAUM prezentuje pogląd, że staże lekarskie należy utrzymać. Pan Minister Jarosław Pinkas przychylił się do tego poglądu. Obiecał podjąć starania w kierunku utrzymania staży lekarskich. Pan Minister poinformował również, że Ministerstwo nie będzie już wydawać zgód na otwieranie kierunków lekarskich na uczelniach niemedycznych.

Z uwagi na fakt, że parkingi na terenie w Kampusu Banacha po wprowadzeniu kart uprawniających do korzystania z miejsc parkingowych były wykorzystywane jedynie w 9%, postanowiono, że od 1 grudnia 2015 r. parkingi Kampusu Banacha będą dostępne dla wszystkich pracowników Uczelni za symboliczną opłatą w wysokości 10 złotych miesięcznie.

JM Rektor poinformował Senatorów, że w dniu 17.12. br. o godzinie 14.00 odbędzie się otwarcie Centrum Sportowo-Rehabilitacyjnego.

Uroczysta Wigilia ogólnouczelniana odbędzie się w dniu 22 grudnia 2015 r. o godzinie 11.00.

mgr Elwira Zielińska
Biuro Organizacyjne WUM

50-LECIE ZAKŁADU PSYCHOLOGII MEDYCZNEJ WUM pierwszego zakładu nauczającego psychologii na uczelni medycznej w Polsce

Historia Zakładu

Zakład Psychologii Medycznej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, początkowo noszący nazwę Zakładu Psychologii Klinicznej, utworzony został 1 października 1965 roku z inicjatywy neuropsychologa profesora Mariusza Maruszewskiego. Pierwszym pracownikiem Zakładu była profesor (wówczas magister) Irena Heszen. Aktywność naukowa koncentrowała się wokół poznawczych uwarunkowań zachowania się człowieka wobec własnej choroby oraz wpływu relacji lekarz-pacjent na proces diagnozy i leczenia.

W kontekście aktywności dydaktycznej pracownicy Zakładu podejmowali starania w kierunku zintegrowania i ujednolicenia programów nauczania psychologii na krajowych uczelniach medycznych. Efektem tego było zorganizowanie w Warszawie w 1976 roku pierwszej ogólnopolskiej konferencji poświęconej opracowaniu spójnych założeń programowych.

Dalsza działalność naukowa i dydaktyczna Zakładu dotycząca psychologicznych aspektów funkcjonowania chorych somatycznie (np. poziomu lęku, postawy wobec choroby

i leczenia, wzoru zachowania a czy roli wsparcia społecznego i radzenia sobie ze stresem w przebiegu choroby niedokrwiennej serca) coraz bardziej wskazywały na specyfikę działań Zakładu odrębną od standardowych działań psychologów klinicznych. Konsekwencją tego była zmiana nazwy jednostki na Zakład Psychologii Medycznej.

Siedziba jednostki

W ciągu 50 lat istnienia Zakład Psychologii Medycznej wielokrotnie zmieniał swoją siedzibę. Początkowo mieścił się w niewielkim pomieszczeniu przy ul. Lindley'a. Później został przeniesiony do 4-pokojowego lokum przy ul. Oczuki. Pod koniec lat 70-tych ubiegłego wieku uzyskał nową, choć jedynie „tymczasową – na 5 lat” siedzibę w baraku przy ul. Trojdena 2. W konsekwencji mieścił się tam ponad 40 lat i dopiero ze względu na budowę Centrum Rehabilitacyjno-Sportowego WUM przeniesiono go do budynku przy ul. Żwirki i Wigury 81a, gdzie mieścił się przez blisko pięć lat. Z początkiem roku 2016 otrzyma on nową lokalizację.

Kierownicy Zakładu Psychologii Medycznej WUM

Prof. dr hab. n. hum. Mariusz Maruszewski (1966-1973) – psycholog i neuropsycholog, absolwent Wydziału Filozoficznego Uniwersytetu Moskiewskiego. Inicjator badań neuropsychologicznych w Polsce. Laureat wielu nagród rektorskich za osiągnięcia naukowe. Uczestnik konferencji UNESCO. Pełnił szereg funkcji w towarzystwach i organizacjach krajowych i międzynarodowych, w tym w Komitecie Nauk Psychologicznych i Pedagogicznych, Akademii Afazji USA i Grupy Badawczej Afazji przy Światowej Federacji Neurologicznej. Do głównych jego prac należą „Mowa a mózg” (1979) oraz „Chory z afazją i jego usprawnianie” (1974).

Prof. dr hab. n. hum. Irena Heszen (1973-1980) – psycholog, pracownik Zakładu od roku 1965. Ukończyła Wydział Psychologii i Pedagogiki Uniwersytetu Warszawskiego. Pracę zawodową rozpoczęła pod merytoryczną opieką profesora Jana Strelau'a. Podstawowym obszarem zainteresowań w ówczesnym czasie był wpływ informacji dostarczanych pacjentom przed operacją chirurgiczną. Zapoczątkowała badania nad wpływem relacji lekarz-pacjent na proces diagnozy i leczenia. W roku 1975 pełniła funkcję krajowego koordynatora ds. nauczania psychologii na uczelniach medycznych. Laureatka nagród rektorskich i autorka licznych publikacji.

Dr hab. n. med. Krzysztof Czubalski (1995-1999) – lekarz, pracownik Zakładu od roku 1969. Pracę w Zakładzie rozpoczął będąc doktorem nauk medycznych oraz specjalistą I stopnia z zakresu psychiatrii. Zajmował się leczeniem pokrzywki przewlekłej, skutecznie łącząc psychofarmakoterapię z psychoterapią. Przy Zakładzie Psychologii Klinicznej zorganizował unikatową w skali kraju Poradnię Psychosomatyczną. Pełnił funkcję Członka Zarządu Sekcji Medycyny Psychosomatycznej Polskiego Towarzystwa Lekarskiego, brał udział w radach naukowych Instytutu Psychosomatycznego w Warszawie.

Prof. dr hab. n. hum. Kazimierz Wrześniewski (1980-1995 oraz 1999-2004 – psycholog, absolwent Wydziału Psychologii i Pedagogiki Uniwersytetu Warszawskiego. Jego podstawowymi obszarami zainteresowań badawczych były: psychospołeczne uwarunkowania powstawania i rozwoju chorób somatycznych oraz ich konsekwencje, wzór zachowania A, radzenie sobie ze stresem i jakość życia pacjentów kardiologicznych. Był autorem wielu publikacji. Przebywał w USA na stypendiach naukowych w 1978 i 1988 roku. Wielokrotnie był laureatem nagród Rektora Akademii Medycznej w Warszawie (obecnie Warszawski Uniwersytet Medyczny) za osiągnięcia dydaktyczne oraz Rektora Uniwersytetu Warszawskiego za osiągnięcia naukowe. Był aktywnym członkiem i przedstawicielem krajowych i międzynarodowych organizacji: *European Health Psychology Society* oraz *Stress and Anxiety Research Society*, *American Psychosomatic Society*. Inicjator trwającej do dziś współpracy naukowej Zakładu z Norweskim Uniwersytetem Nauki i Technologii w Trondheim.

Prof. dr hab. n. med. Krzysztof Owczarek (od 2005) – specjalista psychologii klinicznej i neuropsycholog, wieloletni pracownik naukowo-dydaktyczny Wydziału Psychologii Uniwersytetu Warszawskiego. W latach 1999-2004 adiunkt Kliniki Neurologii i Epileptologii CMKP w Warszawie i Kliniki Neurologii Loyola University of Chicago. Przewodniczący Komisji ds. Psychospołecznych

Aspektów Padaczki w Polskim Towarzystwie Epileptologii. Członek Honorowy Polskiego Towarzystwa Psychologii Klinicznej i wieloletni członek Polskiego Towarzystwa Neuropsychologii. Autor ponad 240 opublikowanych prac oryginalnych i poglądowych oraz rozdziałów podręczników. Laureat wielu nagród, m.in.: *Virtuti Medicinali* oraz nagrody za najlepszą opublikowaną pracę w *Journal of Epileptology* (Epileptologia) (1997/98 oraz 2003/2004), pt. „Psychospołeczne wskaźniki padaczki” oraz „Psychologiczne nastawienie chorych z różnymi zespołami neurologicznymi do chorych z padaczką”. Wielokrotnie wyróżniony nagrodami rektorskimi.

Zespół Zakładu Psychologii Medycznej

Poza prof. Owczarkiem w Zakładzie zatrudnionych jest obecnie 13 pracowników naukowych i jeden pracownik administracyjny.

Zespół Zakładu Psychologii Medycznej WUM (2015 rok). Stoją (od lewej): dr n. o zdr. Magdalena Łazarewicz, dr n. med. Dorota Włodarczyk, dr n. med. Stanisław Wójtowicz, dr n. med. Marta Kulpa, mgr Tomasz Krasuski, dr n. med. Hanna Rozenek, dr n. o zdr. Jolanta Banasiewicz, dr n. hum. Marta Rządkiwicz. Siedzą (od lewej): dr n. med. Mirosława Adamus, prof. dr hab. n. med. Krzysztof Owczarek, lek. dent. Katarzyna Białoszewska. Nieobecni: dr n. hum. Joanna Chylińska, dr n. o zdr. Mariusz Jaworski, mgr Stanisława Pulińska (sekretariat).

Działalność naukowa Zakładu Psychologii Medycznej

Kluczowe krajowe projekty badawcze

Obecne kierunki zainteresowań badawczych odzwierciedlają projekty długofalowo realizowane przez zespół Zakładu:

- *Ocena jakości życia osób z wybranymi chorobami i zespołami somatycznymi* – projekt badań statutowych, kierowany od roku 2007 przez prof. Krzysztofa Owczarka.
- *Pozytywne predyspozycje osobowości w budowaniu jakości życia w chorobie – podobieństwa i różnice w aktywizacji strategii radzenia sobie (na przykładzie pacjentów kardiologicznych)* – projekt realizowany w latach 2010-2012, finansowany przez MNiSW, kierowany przez dr Dorotę Włodarczyk.
- *Pomyślnie starzenie się. Nadzieja i radzenie sobie ze stresem a sytuacja biopsychospołeczna seniorów* – projekt Młodego Badacza WUM realizowany w latach 2008-2009 i kierowany przez dr Magdalenę Łazarewicz.
- *Poczucie odpowiedzialności za zdrowie a zachowania zdrowotne u pacjentów z nawracającymi dolegliwościami bólowymi kręgosłupa* (2014-obecnie) oraz *Poziom wiedzy psychologicznej jako predyktor wypalenia zawodowego i jakości komunikacji interpersonalnej u fizjoterapeutów* (2015-obecnie) – projekty realizowane w ramach badań naukowych i prac rozwojowych WUM, kierowane przez dr. Mariusza Jaworskiego.

Współpraca i kluczowe projekty międzynarodowe

Jak wspomniano, kierownik Zakładu w latach 1980-1995 i 1999-2004 prof. Kazimierz Wrześniewski, już w latach dziewięćdziesiątych ubiegłego wieku nawiązał współpracę z badaczami z Norweskiego Uniwersytetu Nauki i Technologii w Trondheim (NTNU). Prof. Wrześniewski był członkiem Rady Naukowej Centrum Badań nad Promocją Zdrowia (RCHP) w Trondheim, a następnie funkcję tę przejęła dr Dorota Włodarczyk. W ramach tej współpracy odbyły się: polsko-norweskie seminarium naukowe zakończone wspólną publikacją (2007), polsko-norweski projekt naukowy *Psychological health promoting factors in cardiac patients – constructing a Polish-Norwegian research project* kierowany przez dr Dorotę Włodarczyk (2008), wizyty studyjne dr Doroty Włodarczyk (2007) i dr Magdaleny Łazarewicz (2010 i 2011) w NTNU, a także projekt badawczy *Self-esteem and social support as predictors of quality of life and emotional condition in elderly female and male MI-survivors: in search of salutogenic approach within Nord-Trøndelag Health Study (HUNT) data. A prospective study based on HUNT 1, 2 & 3* realizowany w latach 2011-2015 i zakończony pracą doktorską Magdaleny Łazarewicz.

Najnowszymi owocami tej współpracy są dwa projekty realizowane z funduszy norweskich w ramach Polsko-Norweskiej Współpracy Badawczej: projekt PRACTA oraz projekt SUPP.

PRACTA – *Promocja aktywności seniorów w publicznej opiece zdrowotnej: diagnoza psychospołecznych potrzeb pacjentów i wzmacnianie interpersonalnych kompetencji lekarzy* to projekt badawczy realizowany w latach 2013-2016.

Kierownikiem projektu jest dr Dorota Włodarczyk. Spośród członków Zakładu Psychologii Medycznej do zespołu należą także: dr Mirosława Adamus, dr Joanna Chylińska, dr Magdalena Łazarewicz, dr Marta Rządkiwicz i dr Mariusz Jaworski.

Celem projektu PRACTA jest poznanie psychospołecznych potrzeb pacjentów oraz odpowiednie do nich wzmacnianie kompetencji interpersonalnych lekarzy. Szczegółowe cele projektu to: (a) analiza psychospołecznych potrzeb pacjentów senioralnych korzystających z publicznych placówek opieki zdrowotnej; (b) analiza kompetencji interpersonalnych lekarzy w zakresie komunikacji z osobami starszymi i ich aktywizacji oraz (c) stworzenie nowoczesnego szkolenia e-learningowego dla lekarzy, ukierunkowanego na wzmacnienie umiejętności lekarzy w zakresie aktywizacji seniorów oraz weryfikacja jego skuteczności.

Główna część projektu obejmowała dwukrotne badanie lekarzy podstawowej opieki zdrowotnej oraz ich pacjentów senioralnych. Na podstawie wyników badania pierwszego przygotowane zostały dwie formy treningu edukacyjnego: e-learning i artykuł pdf. W drugim badaniu sprawdzano efekty tej interwencji dla lekarzy i pacjentów. W obu częściach badania wzięło udział około 400 lekarzy i około 8000 pacjentów z placówek zlokalizowanych w województwach: mazowieckim, wielkopolskim i łódzkim.

Na zdjęciu członkowie zespołu PRACTA uczestniczący w polsko-norweskim warsztacie naukowym w Otrębusach k. Warszawy w październiku 2015 r. Od lewej: prof. Geir Arild Espnes, dr Marta Rządkiwicz, dr Mirosława Adamus, dr Dorota Włodarczyk, prof. Monica Lillefjell, dr Magdalena Łazarewicz

SUPP – *Adaptacja Kulturowa, Integracja i Wsparcie Psychospołeczne dla Studentów Zagranicznych* to projekt realizowany w latach 2015-2016 z funduszy norweskich w ramach programu „Rozwój Polskich Uczelni”. Kierownikiem projektu jest dr Magdalena Łazarewicz. Spośród członków Zakładu Psychologii Medycznej do zespołu SUPP należą także: dr Dorota Włodarczyk, dr Marta Kulpa oraz mgr Tomasz Krasuski. Poza pracownikami Zakładu w projekt zaangażowane są 43 inne osoby: krajowi i zagraniczni eksperci, polscy i zagraniczni studenci WUM, pracownicy Biura Jakości Kształcenia, Dziekanatów Oddziałów Nauczania w Języku Angielskim (II Wydział Lekarski i Wydział

Lekarsko-Dentystyczny), Biura Współpracy z Zagranicą i pracownicy administracji.

Podstawowym celem projektu SUPP jest stworzenie kompleksowego programu ułatwiającego zagranicznym studentom wczesną integrację ze społecznością lokalną oraz akademicką i wspierającego ich w zmaganiu z wyzwaniami wiążącymi się ze studiowaniem w obcym kraju. Grupą docelową projektu są studenci zagraniczni WUM oraz pracująca z nimi kadra naukowo-dydaktyczna i administracyjna. Realizacja projektu pozwala na analizę potrzeb i dobrych praktyk w zakresie wsparcia psychospołecznego na wiodących światowych uczelniach i zbudowanie kompleksowego programu wsparcia: od momentu dostania się na uczelnię, przez pomoc w odnalezieniu się w nowych warunkach po przyjeździe, po profesjonalne wsparcie w sytuacjach problemowych w czasie pobytu w obcym kraju. Projekt umożliwia także podniesienie kompetencji kadry środowiska akademickiego w zakresie rozumienia różnic międzykulturowych i udzielania wsparcia studentom zagranicznym oraz przyczynia się do budowania międzykulturowej i międzynarodowej integracji społeczności akademickiej WUM.

Inne obszary zainteresowań naukowych i kierunki podejmowanych badań

Poza problematyką uwzględnioną w opisanych wyżej projektach, zespół Zakładu podejmuje lub planuje podjąć działania w następujących obszarach:

- psychospołeczne aspekty funkcjonowania pacjentów chorych somatycznie (m.in. pacjentów z padaczką, onkologicznych, po zawale serca, z cukrzycą, patologiczną otyłością),
- pomyślnie starzenie się,
- problemy seksuologiczne osób dorosłych,
- seksualne zachowania ryzykowne studentów warszawskich uczelni wyższych,
- przydatności wiedzy psychologicznej w praktyce medycznej,
- lęk stomatologiczny,
- aktywizacja i promocja zdrowia oraz kształtowanie zachowań zdrowotnych,
- wypalenie zawodowe.

Pracownicy Zakładu zajmują się także adaptacją, tworzeniem i opracowaniem psychometrycznym psychologicznych narzędzi badawczych.

Rozprawy doktorskie w Zakładzie Psychologii Medycznej

Na przestrzeni lat kolejni pracownicy Zakładu przygotowali i broniли prace doktorskie. W tabeli 1. na stronie 24 zamieszczono zestawienie autorów i tytułów prac obronionych w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym.

W przygotowaniu są także kolejne prace: mgr. Tomasza Krasuskiego pt. „Ocena wartości wsparcia informacyjnego

Na zdjęciu członkowie zespołu SUPP uczestniczący w polsko-norweskim warsztacie w Jabłonnej k. Warszawy w sierpniu 2015 r. Siedzą (od lewej, od góry): lic. Mgcini Malusi Peter Ndiweni, mgr Bartosz Kaczyński, mgr Anna Gilbert, dr Unni Karin Moksnes, dr Magdalena Łazarewicz, mgr Marta Oldak, mgr Artur Białoszewski, mgr Kristine Halvorsen, dr Dorota Włodarczyk, Michael O'Donnell, prof. Geir Arild Espnes, Mateusz Machnij.

Stoją: mgr Wolfgang Laschet i Muhammad Fikri Muhammad Safian

Zespół Zakładu współpracuje również z innymi instytucjami przy następujących projektach:

- *Wpływ czynników psychologicznych na efektywność leczenia i jakość życia pacjentów z chorobą refluksową przełyku* – udział w projekcie realizowanym w Klinice Chirurgii Ogólnej i Przewodu Pokarmowego Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego w Warszawie (dr Jolanta Banasiewicz),
- *Jakość życia związana ze zdrowiem po leczeniu raka piersi* – udział w projekcie realizowanym na NTNU i w Szpitalu Św. Olafa w Trondheim, Norwegia (dr Magdalena Łazarewicz i dr Dorota Włodarczyk),
- *Weryfikacja piktogramów do Instrukcji stosowania leków w Polsce* – udział w projekcie realizowanym we współpracy ze Szpitalem Dziecięcym we Wschodnim Ontario – CHEO, Kanada (lek. stom. Katarzyna Białoszewska),
- badania nad zaburzeniami nastroju we wczesnych dobach po porodzie – realizowane w Klinice Położnictwa i Ginekologii SPSK im. prof. W. Orłowskiego. Dotychczas badaniami zostało objęte ponad 3000 pacjentek (dr Jolanta Banasiewicz, dr Hanna Rozenek, dr Stanisław Wójtowicz),
- badania dotyczące identyfikacji psychospołecznych obciążeń i konsekwencji związanych z wykonywaniem szczególnego charakteru zadań przez pracowników Centralnego Banku Tkanki – realizacja we współpracy z Centralnym Bankiem Tkanki (dr Hanna Rozenek).

udzielanego przez personel medyczny, wyrażona wskaźnikami satysfakcji seksualnej pacjentów z padaczką, z cukrzycą i po urazie rdzenia kręgowego” oraz lek. stom. Katarzyny Białoszewskiej pt. „Stan emocjonalny przed wizytą w gabinecie stomatologicznym a zachowania zdrowotne oraz ocena stanu jamy ustnej pacjenta”.

Tabela 1. Prace doktorskie pracowników Zakładu Psychologii Medycznej obronione w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym

Autor	Tytuł i promotor pracy doktorskiej
Dorota Włodarczyk	„Poznawcza ocena stresu a wybrane obszary psychologicznego funkcjonowania chorych po zawale serca” (2002) Promotor: prof. Kazimierz Wrześniewski
Mirosława Adamus	„Analiza poziomu deklarowanej wiedzy psychologicznej i jej przydatności w praktyce klinicznej w ocenie przedstawicieli wybranych zawodów medycznych” (2011) Promotor: prof. Krzysztof Owczarek
Stanisław Wójtowicz	„Zmiany stylów radzenia sobie ze stresem u alkoholików poddanych intensywnej terapii” (2011) Promotor: prof. Krzysztof Owczarek
Marta Kulpa	„Wpływ przystosowania psychicznego do choroby na poziom odczuwanego bólu, oczekiwania i potrzeby oraz jakość życia chorych onkologicznie będących pod opieką Szpitalnego Zespołu Wsparcia przy szpitalu onkologicznym” (2012) Promotor: prof. Krzysztof Owczarek
Hanna Rozenek	„Jakość życia w padaczce” (2012) Promotor: prof. Krzysztof Owczarek
Jolanta Banasiewicz*	„Konsekwencje psychologiczne występujące u położnych uczestniczących w zabiegach przerywania ciąży” (2013) Promotor: prof. Krzysztof Owczarek
Magdalena Łazarewicz**,**	„Zmiany w jakości życia u kobiet i mężczyzn po zawale serca: rola wieku, poczucia własnej wartości i osadzenia społecznego. Badanie prospektywne w oparciu o HUNT 1, 2 i 3” (2014) Promotor: prof. Geir Arild Espnes Promotor pomocniczy: dr Dorota Włodarczyk
Mariusz Jaworski	„Analiza różnic w zakresie wybranych zmiennych osobowościowych i żywieniowych w grupie pacjentek z zaburzeniami odżywiania i kobiet nie wykazujących tych zaburzeń” (2015) Promotor: prof. Krzysztof Owczarek

* prace wyróżnione

** pierwsza na II Wydziale Lekarskim WUM rozprawa doktorska w języku angielskim i pod kierunkiem promotora zagranicznego

Działalność dydaktyczna Zakładu Psychologii Medycznej

Forma i wymiar prowadzonych zajęć dydaktycznych

Prowadzone zajęcia mają zróżnicowaną formę i czas trwania. Studenci wydziałów lekarskich i elektrokardiologii uczestniczą w seminariach i ćwiczeniach w wymiarze 30 godzin dydaktycznych (od roku akademickiego 2014/15 – 40 godzin), a studenci stomatologii w wykładach, seminariach i ćwiczeniach w ogólnym wymiarze 35 godzin. Oddział Fizjoterapii, umiejscowiony przy II Wydziale Lekarskim, realizuje poszerzony program obejmujący 45 godzin (15 godz. seminarium i 30 godz. ćwiczeń). W Wydziale Nauki o Zdrowiu na oddziale Dietetyki zajęcia obejmują 30 godzin, a na oddziałach Pielęgniarstwa, Położnictwa i Ratownictwa Medycznego – 60 godzin dydaktycznych.

Zajęcia obowiązkowe realizowane przez Zakład Psychologii Medycznej

Na wszystkich wydziałach Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego realizowane są zagadnienia o takiej tematyce jak:

- relacja personel medyczny – pacjent (komunikacja, przekazywanie informacji, błędy jatrogenne),

- główne nurty w psychologii i ich związek ze zdrowiem i chorobą,
- stres – przyczyny i konsekwencje,
- psychologiczne aspekty choroby i radzenia sobie z nią,
- problemy chorych terminalnie,
- wypalenie zawodowe.

Treściami specyficznymi dla studentów stomatologii są zagadnienia:

- psychologicznych technik pracy z bólem i lękiem stomatologicznym,
- związku stresu z występowaniem parafunkcji.

Treściami specyficznymi dla studentów Wydziału Nauki o Zdrowiu są zagadnienia:

- psychologiczne aspekty diety, zaburzenia związane z odżywianiem, psychologiczne aspekty żywienia dzieci (Dietetyka),
- psychologiczne aspekty ciąży, porodu i połogu, psychologiczne problemy w ginekologii (Położnictwo),
- problematyka stresu traumatycznego i jego konsekwencji (samobójstwa), elementy interwencji kryzysowej (Ratownictwo Medyczne),
- elementy psychologii rozwojowej, dziecko i jego rodzina w sytuacji choroby, niepełnosprawności (Pielęgniarstwo).

Prowadzone zajęcia ćwiczeniowe w dużej mierze oparte są na pracy własnej studentów, obejmującej indywidualne ćwiczenie umiejętności i odgrywanie ról lekarza i pacjenta, w oparciu o przygotowane przez prowadzących scenariusze. Późniejsza analiza występujących procesów jest ważnym elementem edukacyjnym. Tą drogą studenci mają możliwość rozwijania kompetencji własnych w zakresie przeprowadzania wywiadu lekarskiego i przygotowywania diagnozy psychomedycznej.

Zajęcia fakultatywne realizowane przez Zakład Psychologii Medycznej

W ramach prowadzonych zajęć dydaktycznych realizowane są liczne autorskie fakultety dla studentów wydziałów lekarskich i stomatologii.

Studenci polskojęzycznych kierunków lekarskich I i II Wydziału Lekarskiego skorzystać mogą z szerokiej oferty zajęć z zakresu kompetencji interpersonalnych i społecznych, stanowiących odpowiedź na potrzebę kształcenia prawidłowych postaw i zachowań interpersonalnych wśród przyszłych lekarzy. Współautorkami i prowadzącymi fakultety są dr Marta Kulpa i mgr Urszula Ziętałowicz (współpracująca z Zakładem doktorantka na Wydziale Psychologii UW). Oferta obejmuje sześć 30-godzinnych fakultetów:

- „Asertywność w relacjach interpersonalnych w życiu codziennym i w interwencjach kryzysowych w medycynie”,
- „Komunikacja interpersonalna, czyli jak mówić, żeby nas zrozumiano i jak słuchać, żeby zrozumieć innych”,
- „Pamięć – jak korzystać z niej w sytuacjach akademickich (skuteczne uczenie się i zdawanie egzaminów), a jak w sytuacjach ekstremalnie stresujących”,
- „Skuteczna autoprezentacja w sytuacjach codziennych i w sytuacjach wystąpień publicznych” (wystąpienia na konferencjach medycznych),
- „Zarządzanie czasem – jak działać efektywnie i nie odkładać spraw na później”,
- „Zarządzanie stresem w sytuacjach codziennych i ekstremalnych”.

Studenci wydziałów lekarskich mogą także skorzystać z cieszących się dużym powodzeniem zajęć „Wstęp do seksuologii” autorstwa mgr. Tomasza Krasuskiego. Tematyka zajęć obejmuje: podstawy seksuologii i rozwój seksuologiczny człowieka, norma i patologia seksualna, zaburzenia seksualne, zdrowie seksualne, wywiad seksuologiczny, wykorzystanie seksualne dzieci, prewencja oraz psychoseksualne ujęcie problemu HIV/AIDS, seksualność osób starszych, seksuologia jako element pracy lekarzy różnych specjalności.

Tomasz Krasuski jest również współautorem fakultetu „Przeciwdziałanie przemocy wobec dzieci w pracy lekarza dentyisty” znajdującego się w ofercie zajęć dodatkowych dla studentów stomatologii. Podczas tych zajęć studenci mają szansę zapoznać się z problemem przemocy fizycznej oraz psychicznej wobec dzieci, jak i z tematem wykorzystania seksualnego. Na szczególną uwagę zasługuje interdyscyplinarny charakter zajęć – studenci mają okazję zapoznać się z tematem od strony psychologicznej, medycznej i prawnej. Jest to możliwe dzięki współpracy z Prodziekanem Wydziału Lekarsko-Dentystycznego prof. dr hab. Dorotą

Olczak-Kowalczyk oraz prawnikiem Grzegorzem Wroną (współpracującym na co dzień z zajmującą się problematyką przemocy organizacją Niebieska Linia).

W Zakładzie prowadzone są także zajęcia fakultatywne dla studentów anglojęzycznych – English Division II Wydziału Lekarskiego oraz English Dentistry Division. Fakultety te przygotowała i prowadzi dr Magdalena Łazarewicz. Proponowane są tu zajęcia:

- „Poznać człowieka, czyli największe badania psychologiczne”,
- „Wyluzuj się! – Relaksacja jako narzędzie rozwoju i terapii”,
- „Psychologia medyczna z elementami socjologii”.

Celem zajęć „Poznać człowieka, czyli największe badania psychologiczne” jest poszerzenie wiedzy studentów i pogłębienie rozumienia mechanizmów ludzkich zachowań poprzez szczegółowe zaznajomienie z konkretnymi badaniami psychologicznymi dotyczącymi różnych dziedzin funkcjonowania człowieka. Wybrano eksperymenty kontrowersyjne i budzące wiele emocji, a zarazem skłaniające do dyskusji i refleksji nad znaczeniem „człowieczeństwa”. Omawianiu eksperymentów towarzyszy próba odniesienia ich wyników do realnych sytuacji z życia studentów (tak obecnych, jak i możliwych do zaistnienia w przyszłości, w życiu zawodowym).

W czasie zajęć „Wyluzuj się! – Relaksacja jako narzędzie rozwoju i terapii” rozwijane są umiejętności autorelaksacji, prowadzenia treningów relaksacyjnych dla innych osób, odreagowania napięć i usunięcia lęku w sposób adaptacyjny. Kształtowane są umiejętności radzenia sobie ze stresem.

Celem zajęć „Psychologia medyczna z elementami socjologii”, kierowanych do studentów English Dentistry Division, jest poszerzenie wiedzy studentów w zakresie psychospołecznych aspektów opieki stomatologicznej, pogłębienie rozumienia mechanizmów kierujących funkcjonowaniem człowieka w zdrowiu i chorobie oraz wzmocnienie zdobywanych na zajęciach obowiązkowych umiejętności z zakresu komunikacji lekarza z pacjentem.

Prace licencjackie, magisterskie, doktorskie i habilitacyjne

Pracownicy Zakładu prowadzą i recenzują prace doktorskie (w tym jako promotorzy pomocniczy), magisterskie i licencjackie. W ciągu ostatnich 10 lat w Zakładzie powstało ponad 60 prac magisterskich i ponad 70 licencjackich o charakterze empirycznym i pogładowym. Podejmowana tematyka najczęściej dotyczy psychologicznych aspektów funkcjonowania pacjentów oraz oceny jakości życia przez chorych. Prof. Krzysztof Owczarek jest autorem pięciu recenzji rozpraw doktorskich i dwóch przewodów habilitacyjnych.

Koła naukowe

Od 2011 roku przy Zakładzie Psychologii Medycznej funkcjonują dwa Studenckie Koła Naukowe: SKN Badań nad Zaburzeniami Odżywiania oraz Anglojęzyczne SKN Komunikacji Interpersonalnej i Międzykulturowej „Speakable”.

Opiekunem naukowym pierwszego z nich jest dr Mariusz Jaworski. Koło naukowe otrzymało dwa granty na badania studenckie: pierwszy, nagrodzony w programie grantowym dla kół studenckich Centrum Aktywnych, realizowany w latach 2012-2013 oraz drugi, nagrodzony w programie mini – grantowym dla kół studenckich Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, realizowany w latach 2013-2014. Od 2011 r. studenci z koła naukowego wystąpili na trzech konferencjach naukowych oraz opracowali i opublikowali w recenzowanych czasopismach kilka prac naukowych.

Opiekunem Koła „Speakable” jest dr Magdalena Łazarewicz. Do głównych zadań koła należą: poznawanie zasad skutecznej komunikacji z pacjentem oraz zasad umiejętnego radzenia sobie podczas trudnych rozmów, szerzenie umiejętności związanych z pracą w interdyscyplinarnym i wielokulturowym zespole medycznym oraz prowadzenie badań dotyczących komunikacji interpersonalnej; relacji personelu medycznego – pacjent oraz relacji w obrębie zespołu medycznego. Członkami koła są studenci polsko- i anglojęzyczni, dzięki czemu dodatkowym zyskiem z uczestnictwa w pracach koła jest integracja studentów z tych dwu grup.

Podręczniki i skrypty dla studentów

Już w roku 1994 pod redakcją prof. Kazimierza Wrześniewskiego i mgr Barbary Skuzy opracowany został pierwszy podręcznik dedykowany studentom kierunków medycznych pt. „Wybrane zagadnienia medycyny psychosomatycznej i psychologii chorego somatycznie”. Zawierał on analizę psychologicznych aspektów funkcjonowania człowieka w zdrowiu i chorobie. Podstawowymi założeniami było holistyczne traktowanie człowieka oraz przyjęcie polietologicznej koncepcji powstawania chorób.

Obecnie studenci kierunków medycznych korzystają z nowych podręczników: pracy zbiorowej pod redakcją naukową Anny Jakubowskiej-Wineckiej i Doroty Włodarczyk pod tytułem „Psychologia w praktyce medycznej” (2007) oraz monografii Krzysztofa Owczarka „Psychologia dla Pielęgniarstwa” (2007).

„Psychologia w praktyce medycznej” jest książką skierowaną przede wszystkim do pracowników ochrony zdrowia i studentów uczelni medycznych. Ukazuje zagadnienia psychologiczne powiązane z tematyką zdrowia i choroby, czyli szeroko rozumianą praktyką lekarską. Zawiera także wskazówki dotyczące zasad prowadzenia rozmowy, nawiązywania kontaktu w zależności od potrzeb i trudności pacjentów. Za tą publikację w 2008 roku dr Dorota Włodarczyk i dr Anna Jakubowska-Winecka wyróżnione zostały nagrodą Ministra Zdrowia.

„Psychologia dla Pielęgniarstwa” zawiera, obok historii psychologii, prawidłowości dotyczące procesów emocjonalnych i poznawczych. Prof. Owczarek przybliży studentom wybrane zagadnienia z dziedziny psychopatologii, uzależnień, psychosomatyki. Opisuje także przyczyny, skutki i sposoby zapobiegania wypaleniu zawodowemu.

Publikacje popularnonaukowe

Pracownicy Zakładu włączają się również w popularyzację psychologii. Dobrym przykładem tej działalności jest wydana w grudniu 2015 roku praca zbiorowa „Pogoda na starość. Podręcznik skutecznego wspierania seniorów”, pod redakcją naukową prof. Krzysztofa Owczarka i dr Magdaleny Łazarewicz. Publikacja ta zawiera informacje ułatwiające sprawny i pełny kontakt z osobami starszymi. Książka zawiera zarówno przedstawioną w przyjazny sposób wiedzę teoretyczną, jak i (w głównej mierze) liczne wskazówki praktyczne. Nadrzędnym celem pracy jest kształtowanie otwartej, wyzbytej ze stereotypów i uprzedzeń, postawy wobec współczesnych seniorów oraz walka ze zjawiskiem ageizmu. Książka kierowana jest do wszystkich osób opiekujących się seniorami – zarówno zawodowo, jak i prywatnie.

Działalność kliniczna Zakładu Psychologii Medycznej

Poza działalnością naukowo-dydaktyczną, wielu pracowników Zakładu prowadzi także działalność kliniczną.

Od stycznia 2014 roku przy Zakładzie funkcjonuje Poradnia Psychologiczna dla Studentów Oddziału Nauczania w Języku Angielskim. Koordynatorem prac Poradni jest dr Magdalena Łazarewicz. Poza nią konsultacji studentom udzielają również dr Joanna Chylińska i dr Marta Rząd-kiewicz.

Pracownicy Zakładu współpracują także ze szpitalami klinicznymi oraz poradniami somatycznymi i zdrowia psychicznego. Doktor Jolanta Banasiewicz od 2000 roku zatrudniona jest na stanowisku psychologa szpitalnego w Klinice Położnictwa i Ginekologii, a dr Magdalena Łazarewicz od 2012 roku jest konsultantem w Oddziale Klinicz-

nym Żywienia i Chirurgii SPSK im. prof. W. Orłowskiego. Doktor Marta Kulpa od 2014 roku zatrudniona jest na stanowisku psychologa klinicznego w Poradni Psychoonkologii oraz w Poradni Leczenia Bólu i Medycyny Paliatywnej Centrum Onkologii-Instytut w Warszawie.

Będąc certyfikowanym psychologiem klinicznym dr Mirosława Adamus konsultuje dzieci, młodzież oraz ich rodziny w ramach Poradni Zdrowia Psychicznego dla Dzieci i Młodzieży, a mgr Tomasz Krasuski pracuje klinicznie z dziećmi i dorosłymi w prywatnym gabinecie.

Doktor Stanisław Wójtowicz pracuje jako psycholog sportu z zawodnikami i trenerami, m.in. w ramach Polskiego Komitetu Olimpijskiego, a lek. dent. Katarzyna Bia-łoszewska jest praktykującym stomatologiem.

Nagrody

Pracownicy Zakładu Psychologii Medycznej byli wielokrotnie wyróżniani nagrodami JM Rektora WUM. Otrzymali m.in. nagrodę zespołową za opracowanie i realizację programów dydaktycznych (2004), nagrodę za osiągnięcia dydaktyczne (2009), nagrodę zespołową za opracowanie ze-

sztytu *Acta Neuropsychologica – Quality of Life in the Medical Sciences* (2011), nagrodę zespołową za książkę *Epilepsy – Historical, Electroencephalographic and Psychological Aspects* (2012) oraz nagrodę rektora za rozdział w książce „Padaczka u kobiet” (Elsevier Urban & Partners, 2013). W roku 2008 dr Dorota Włodarczyk uzyskała nagrodę Ministra Zdrowia za redakcję podręcznika „Psychologia w praktyce medycznej”.

Zakładowe marzenia

1. Chcielibyśmy uzyskać nową siedzibę Zakładu, która pozwoliłaby nam osiągnąć stabilność na wiele lat (bez konieczności myślenia o kolejnych przeprowadzkach) i umożliwiła realizację coraz szerszej i bardziej aktywnej działalności.
2. Stworzenie całościowego i systemowego programu nauczania psychologii dla studentów medycyny (obejmującego także komunikację w praktyce medycznej, przedmiot, którego projekt przygotowaliśmy już kilka lat temu), który realizowany byłby na poszczególnych latach studiów i gwarantował utrwalenie wiedzy i umiejętności psychologicznych.
3. Marzymy o interdyscyplinarności w nauczaniu medycyny i takiej współpracy między jednostkami, która stanowiłaby podstawę modelowania interdyscyplinarnych zespołów terapeutycznych i całościowego podejścia do pacjenta.
4. Marzymy o realizacji interdyscyplinarnych badań naukowych, w których wiedza psychologiczna i wiedza z różnych dziedzin medycyny stanowiłyby naturalne połączenie i podstawę do formułowania hipotez badawczych i poszukiwania rozwiązań problemów pacjentów oraz pracowników ochrony zdrowia.

Nad realizacją tych marzeń pracujemy wytrwale, w miarę pojawiających się możliwości i niemożliwości.

Autorzy:

Magdalena Łazarewicz, Dorota Włodarczyk,
Miroslawa Adamus, Krzysztof Owczarek

Rozmowy

Rozmowa z prof. dr. hab. Krzysztofem Owczarkiem kierownikiem Zakładu Psychologii Medycznej Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego

Panie Profesorze, pół wieku działalności Zakładu Psychologii Medycznej skłania do refleksji nad zmianami zachodzącymi w tym czasie w zakresie zagadnień naukowych prowadzonych przez kierowany obecnie przez Pana Zakład.

Mam oczywiście świadomość, jak wybitnymi profesorami były osoby, które na przestrzeni 50-lecia przede mną kierowały Zakładem Psychologii Medycznej (ZPM). Mariusz Maruszewski, Irena Heszen, Krzysztof Czubalski i Kazimierz Wrześniewski byli niezwykle skuteczni i sprawni w swoich działaniach na rzecz ZPM. Czasem się zastanawiam, jak oni prowadziliby Zakład w obecnych czasach? W ostatnich dekadach doszło do znacznego postępu w zakresie współczesnej psychologii, zwłaszcza w zakresie dbałości o zdrowie pacjenta. Znacznie poszerzyły się też związki między medycyną a psychologią. Jestem przekonany jednak, że w pewnych tematach kontynuacja niektórych wątków jest zasadna. Już dwoje ostatnich kierowników Zakładu Psychologii Medycznej uznawało, że jakość życia pacjentów staje się ważnym i wiodącym mierz-

nikiem zdrowia, zatem nie było powodów, żeby tych psychologicznych i psychospołecznych aspektów zdrowia i choroby nie kontynuować. Wytyczonym przez poprzedników aspektem było też zdrowie osób starszych, którzy zachowują potencjalnie mniejsze szanse na pełne wyzdrowienie. Te zagadnienia znajdują się również w kręgu aktualnych zainteresowań naszego Zakładu. Ponadto, jakość kontaktów lekarz-pacjent, będąca już wcześniej tematem, który znajdował się w zakresie zainteresowań pracowników ZPM. Te aspekty, z pogranicza medycyny i psychologii, były również przedmiotem moich zawodowych zainteresowań.

Jakie okoliczności sprawiły, że zainteresował się Pan Profesor tą tematyką?

Od 1990 roku pełniłem funkcję adiunkta w Klinice Neurologii i Epileptologii Centrum Medycznego Kształcenia Podyplomowego, gdzie funkcję kierownika pełnił prof. Jerzy Majkowski (założyciel i pierwszy Dziekan II Wydziału Lekarskiego Akademii Medycznej w Warszawie). Prof. Majkowski zawsze przywiązywał dużą wagę do kontaktów lekarz-pacjent, zresztą czyni tak również obecnie stojąc na czele Federacji Polskich Towarzystw Medycznych, organizuje liczne konferencje poświęcone systemom opieki zdrowotnej oraz inicjuje zmiany w modelu nowoczesnych wymogów nauczania medycyny. Do chwili zatrudnienia w tej Klinice byłem pracownikiem dydaktycznym Uniwersytetu Warszawskiego nauczającym

psychologii studentów. W placówce prowadzonej przez Pana Profesora Majkowskiego miałem po raz pierwszy okazję zapoznać się z pracą lekarzy, byłem częścią zespołu klinicznego, uczestniczyłem w ich codziennych troskach o zdrowie pacjentów. Przez wiele lat dzieliłem ich sukcesy, ale również byłem świadkiem pewnych niezgrabności i potknięć, patrząc z psychologicznego punktu widzenia. Ponadto, Klinika mieściła się w szpitalu, w którym przez pewien czas byłem jedynym psychologiem, w związku z tym miałem okazję brać udział w wielu konsultacjach w innych klinikach i oddziałach.

I to zapewne dało też Panu możliwość spojrzenia na rzeczywiste relacje panujące na linii lekarz-pacjent...

Napotykałem tam często na prawidłowe, przykładowe relacje lekarz-pacjent, ale dało się też zaobserwować pewne problemy w kontaktach personelu medycznego z pacjentami. Zauważyłem również pewną zależność dotyczącą wzorców postępowania – młodzi lekarze odwzorowywali sposoby postępowania swoich starszych kolegów włącznie z popełnianymi przez nich błędami.

Na czym głównie polegały błędy?

Czasami były to przykłady bezkrytycznego naśladownictwa, czasami takie postępowanie wynikało z braku innych, prawidłowych wzorców do naśladowania. Z punktu widzenia młodego adepta medycyny bardzo trudno rozgraniczyć, co jest w takim postępowaniu zasadne, słuszne, właściwe, a co już jest nietaktowne, niemile lub jest wręcz grubiańską anegdotą odnoszącą się do pacjenta. Tym trudniej wyznaczyć ową granicę, jeśli takie zachowanie odnosi się do niezaprzeczalnego autorytetu w świecie medycznym. Niełatwo jednak się zgodzić z poglądem, że generalnie młodzi lekarze przejawiają niewystarczającą wiedzę oraz brak umiejętności w tym zakresie. Często jest to kwestia wyboru wzorców prezentowanych przez autorytety a zasadami wyciecznymi, jak się okazuje – w sposób niezbyt trwałe i niezmienny. Inna jest sprawa, kiedy uwidoczniają się niezgrabności w przekazie płynącym od lekarza do pacjenta w sytuacjach stresowych oraz wtedy, gdy w grę wchodzi kompletne zaskoczenie i pojawiają się nowe, nieprzewidziane elementy rzeczywistości. Przy formułowaniu generalnych ocen jednak trzeba mieć na względzie, że lekarz w swojej praktyce klinicznej staje czasem przed wyzwaniem, przed którymi w normalnej sytuacji nigdy nie powinien stanąć. Należy mieć również na uwadze, że wobec często nieskoordynowanych, chaotycznie wprowadzanych przemian w naszej służbie zdrowia pełnienie funkcji lekarza przypomina czasami zajęcia zupełnie ekstremalne. Prócz klinicznej pracy, która w tym wszystkim wydaje się najłatwiejsza – biurokratyczna rzeczywistość często piętrzy przed lekarzami trudności i niespodzianki, które nie są łatwe do zaakceptowania.

Czy już wówczas szukał Pan Profesor jakichś rozwiązań tego problemu?

Dużo czasu spędzałem na przemyśleniach dotyczących genezy tych zjawisk, zastanawiałem się, jak można tego uniknąć. Jednakże widziałem, że niektórzy lekarze mają wrodzony, swoisty dar do budowania wzorowych relacji z pacjentem. Czuli się po prostu dobrze w kontakcie z pacjentami. Jeszcze wtedy nie zdawałem sobie sprawy, że należałoby tego nauczać. Z drugiej strony, tego typu zdarzenia już wówczas stawały się dla mnie swoistym wyzwaniem, materiałem do analiz i przemyśleń.

Jednak wydaje się, że przełom nastąpił wraz z pojawieniem się Pana Profesora w naszej Uczelni.

Tak się zdarzyło, że w 2002 roku obroniłem swoją habilitację na II Wydziale Lekarskim AM i w styczniu 2005 roku zacząłem pracę na Akademii Medycznej w Warszawie. Prof. Jerzy Stelmachów, ówczesny Dziekan II Wydziału Lekarskiego, wiedział o mojej przeszłości klinicznej i zapewne pokładał we mnie nadzieję, że będę wsparciem dla Zakładu Psychologii Medycznej Akademii Medycznej. Znaczna większość pracowników Zakładu nie miała wtedy doświadczeń pracy z pacjentami. Mniej więcej w połowie tego roku zostałem kierownikiem Zakładu Psychologii Medycznej. Prosto dusznie wtedy sobie pomyślałem, że bez żadnych problemów przełożę swoje psychologiczno-socjologiczne obserwacje i doświadczenia zdobyte w praktyce klinicznej na dydaktykę. Miałem jednak sporo wątpliwości: czego konkretnie i w jakiej formie nauczać – moje poglądy były przecież konstruowane na bardzo wybiórczym materiale. W związku z tym rozpocząłem ogólnopolskie badania na temat spostrzegania zajęć z psychologii wśród lekarzy z różnym stażem pracy. W późniejszym okresie uzyskałem także wszechstronną pomoc od moich kolegów z Zakładu.

Jakie były wyniki tych badań?

Tendencja polegała na tym, że młodzi lekarze, do 5. i do 10. lat pracy w zawodzie, generalnie źle oceniali zajęcia, w których uczestniczyli na studiach medycznych w różnych rejonach Polski. Twierdzili, że nie mają one żadnego wpływu na przebieg ich pracy, bądź w ogóle takich zajęć nie pamiętają. Ciekawa natomiast zależność pojawiła się w wynikach badań wśród starszych lekarzy – oni utrzymywali, że chętnie wzięliby ponownie udział w zajęciach z psychologii, pod warunkiem, że pojawiłaby się w nich problematyka radzenia sobie ze stresem i kształtowania prawidłowych relacji lekarz-pacjent^{*}.

Wyniki tych badań dostarczyły wielu ciekawych informacji, w jakim kierunku należy podążać. Wiele czasu poświęcał mi temu tematowi. Swoistym wyzwaniem stały się dla nas nowatorskie metody nauczania. Poszukiwaliśmy sposobów, jak – mając do dyspozycji okrojony zakres godzin dydaktycznych – można najskuteczniej rozwijać umiejętności interpersonalne lekarzy. Ponadto, większy zakres obowiązków dydaktycznych Zakładu Psychologii Medycznej stał się okazją do zatrudnienia nowych pracowników. Kryteriami przy przyjęciu były doświadczenia z pacjentami na nowych polach medycyny lub potencjalne możliwości rozwoju tych osób w tym kierunku. Warto wspomnieć, że kiedy rozpoczynałem pracę w ZPM, jedynie dwie osoby miały tytuł doktora, w tej chwili wszyscy są doktorami, a więc 11 osób. Ponadto, obecnie nasze psychologiczne zainteresowania rozwijamy w takich dyscyplinach jak: kardiologia, gastrologia, chirurgia, psychoonkologia, neurologia, geriatryka, położnictwo, dietetyka, psychiatria, psychologia rozwojowa, a nawet stomatologia.

Dosyć szeroka gama zainteresowań.

Trochę zaczynam się czuć jak dowódca inteligentnych i bardzo sprawnych żołnierzy, którzy działają na różnych frontach. Kierowanie takim zakładem jest źródłem ogromnej satysfakcji, ale czasem nie jest łatwe, wymaga to pewnych zasobów eklektycznej wiedzy psychologicznej i medycznej, a także dużej tolerancji oraz akceptacji różnorodności. Ale to właśnie daje możliwość wypracowania uniwersalnego podejścia do pacjentów cierpiących na różne choroby i różne zespoły. ZPM WUM

^{*} Wyniki pracy zostały częściowo opublikowane w: „Medycyna Dydaktyka Wychowanie” 2008, 40 (2): 31-35 w artykule Owczarek K., Adamus M., Chylińska J.: „Czy wiedza psychologiczna jest przydatna w praktyce lekarskiej? Analiza danych uzyskanych od lekarzy praktyków w ramach przeprowadzonych badań własnych”

Robocze spotkanie kierowników katedr i zakładów psychologii medycznej, które odbyło się w Zakładzie Psychologii Medycznej WUM w dniu 8 maja 2012 r. Jednym z gości był Dziekan II Wydziału Lekarskiego prof. Marek Kuch (zdjęcie po lewej)

wykazuje się nie tylko znaczną samodzielnością i kreatywnością w tworzeniu nowatorskich programów dydaktycznych, ale te cechy przejawiają się w podejmowaniu innych znaczących inicjatyw. Publikacje na temat projektu „PRACTA – Aktywizacja seniorów w praktyce medycznej” (polsko-norweski projekt badawczy) oraz „SUPP – Adaptacja Kulturowa, Integracja i Wsparcie Psychospołeczne dla Studentów Zagranicznych na WUM” ukazywały się już na łamach miesięcznika „Medycyna Dydaktyka Wychowanie”. O innych inicjatywach nie będę wspominał, bo są w trakcie realizacji i wołę nie zapeszać, chociaż nie jestem przesądny. Różnorodność zainteresowań moich koleżanek i kolegów całkiem niedawno zaowocowała napisaniem podręcznika dotyczącego psychologicznego wspierania pacjentów w okresie starości, który ukazał się na rynku w tym roku nakładem wydawnictwa Wolters Kluwer*.

Panie Profesorze, duże znaczenie w poszerzaniu wiedzy o znaczeniu psychologii w praktyce medycznej ma też Zespół Roboczy ds. Nauczania Psychologii w Medycynie. Czym się zajmuje to gremium?

Zespół ten powstał w wyniku poczucia odpowiedzialności psychologów pracujących na uniwersytetach medycznych za przygotowanie przyszłych lekarzy do pracy, której niezwykle ważnym elementem jest komunikowanie się z pacjentem i z jego rodziną. Składa się z przedstawicieli uczelni medycznych – kierowników Katedr i Zakładów Psychologii. Mniej więcej dwa lata temu odbyła się ożywiona kampania medialna dotycząca braku umiejętności do prowadzenia przez lekarzy dialogu z pacjentami i ich rodzinami. W dużym stopniu była ona spowodowana nagromadzeniem się skarg pacjentów zgłaszanych m.in. do Rzecznika Praw Pacjenta i Rad Lekarskich. W trosce o poprawę jakości komunikacji w roku 2012 Minister Zdrowia powołał Komisję ds. Humanizacji Medycyny. Dzięki działaniom prof. dr. hab. med. Tomasza Pasińskiego z naszego Uniwersytetu wszedłem w jej skład. Z inicjatywy tego multidyscyplinarnego zespołu powstała propozycja Ministerstwa Zdrowia powołania do życia nowego przedmiotu na studiach lekarskich „Relacje lekarz-pacjent”. Wg opinii Zespołu Robczego ds. Nauczania Psychologii w Medycynie, którego mam zaszczyt być przewodniczącym, najbardziej predestynowanym do realizacji tego przedsięwzięcia są zakłady psychologii działające w ramach uczelni medycznych. Ale w końcu kwestię tę przesądziło Ministerstwo Szkolnictwa

Wyższego i Nauki, powierzając ją do decyzji dziekanów wydziałów uniwersytetów medycznych.

Kierowany przez Pana Profesora Zakład aktywnie włącza się w prace na rzecz kształtu edukacji psychologii na uczelniach medycznych, ze szczególnym uwzględnieniem relacji lekarz-pacjent. Na czym polega nasz wkład?

Zakład Psychologii Medycznej WUM odbył szereg konferencji w gronie Zespołu Robczego ds. Nauczania Psychologii w Medycynie. Spotkania z innymi przedstawicielami uniwersytetów medycznych odbywały się w naszej siedzibie. Dotyczyły one głównie omówienia inicjatywy prowadzenia przedmiotu w zakresie umiejętności tworzenia właściwych relacji lekarz-pacjent oraz prezentacji zagadnień będących przedmiotem nauczania tych umiejętności. W tym przedsięwzięciu szczególną aktywność przejawiały Panie dr Dorota Włodarczyk i dr Magdalena Łazarewicz z naszego Zakładu, których prace pomogły w konsolidacji projektu z wymogami międzynarodowymi, czyli modelami kształcenia kompetencji komunikacyjnych, m.in.: Calgary-Cambridge, Kalamazoo Consensus Statement, Four Habits. Działania spotkały się z poparciem prof. Tomasza Pasińskiego, który pozostaje orędownikiem i aktywnie wspomaga działania naszego zespołu w tym zakresie, za co wyrażam mu szczególne uznanie i słowa podziękowania. Na tych konferencjach szczegółowo przedstawialiśmy wykorzystanie wiedzy psychologicznej w celu poprawy kontaktu lekarzy z pacjentem i ich rodzinami. W jednym z takich spotkań uczestniczył Pan Dziekan II Wydziału Lekarskiego WUM prof. Marek Kuch. Moi znajomi – rektorzy i prorektorzy uczelni medycznych zwracają się do mnie z pytaniem, czy Pan Dziekan zatwierdził już przedmiot „Psychologia relacji z pacjentem”. To bardzo ciekawe, że wszyscy wstrzymują się od zrobienia precedensu i uzależniają go od decyzji władzy dziekańskiej w Warszawie. My ze swojej strony jesteśmy gotowi poprowadzić zajęcia doskonalące naszych studentów w zakresie komunikacji lekarz-pacjent. Przygotowany przez nas program jest oryginalny, ale uwzględnia światowe dokonania w tym zakresie i jest przystosowany do wymogów nauczania w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym. 50 lat temu nasz Zakład jako pierwszy rozpoczął nauczanie psychologii na uczelni medycznej w Polsce. Bardzo mi zależy na tym, aby wkrótce można było odnotować, że jesteśmy Zakładem, który jako pierwszy rozpoczął nauczanie z zakresu relacji lekarz-pacjent w Polsce.

Dziękuję za rozmowę.

Rozmawiał Cezary Ksel

* Owczarek K., Łazarewicz M.A.: *Pogoda na starość. Podręcznik skutecznego wspierania seniorów*, Warszawa 2015

Spotkanie z wyróżnionymi sportowcami

W dniu 25 listopada 2015 roku studenci, którzy wykazali się szczególnymi osiągnięciami sportowymi, odebrali od Rektora prof. Marka Krawczyka gratulacje.

W spotkaniu ze strony Władz Uczelni udział wzięli: JM Rektor prof. Marek Krawczyk, Prorektor ds. Dydaktyczno-Wychowawczych prof. Marek Kulus, Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą prof. Sławomir Majewski, Prorektor ds. Klinicznych, Inwestycji i Współpracy z Regionem prof. Sławomir Nazarewski oraz Prorektor ds. Kadr prof. Renata Górka.

W uroczystości, poza wyróżnionymi studentami, uczestniczyli: Kierownik Studium Wychowania Fizycznego i Sportu mgr Jerzy Chrzanowski oraz trener naszych tenisistów mgr Jacek Szczepański.

Prof. Marek Kulus otwierając spotkanie podziękował sportowcom i ich opiekunom za wybitne osiągnięcia oraz za rozslawianie Uczelni.

Przed przystąpieniem do wręczenia gratulacji, JM Rektor prof. Marek Krawczyk wyraził uznanie dla sportowych dokonań naszych studentów i zwrócił uwagę na fakt, że sport i medycyna są ze sobą nierozzerwalnie związane. JM Rektor podkreślił znaczenie oddanego do użytku Centrum Sportowo-Rehabilitacyjnego Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego, nowoczesnego obiektu, który będzie doskonałą bazą wspomagającą studentów w osiągnięciu dalszych sukcesów.

Poza gratulacjami od JM Rektora prof. Marka Krawczyka wyróżnieni sportowcy otrzymali także od Prorektora prof. Marka Kulusa publikację „Tradycja akademicka, ceremonia, zwyczaj”, wydaną w Warszawskim Uniwersytecie Medycznym.

Reprezentacja naszej Uczelni odniosła zwycięstwo w V Pucharze Świata W.O.F. Shorin-Ryu Karate & Kobudo, który odbywał się w Warszawie w maju tego roku. Nasi medaliści w tej dyscyplinie to: Michał Zielecki, Patrycja Piątkowska, Anna Niciecka, Martyna Radomska i Marzena Walenda.

W turnieju o Puchar Rektora Warszawskiego Uniwersytetu Medycznego w tenisie ziemnym na podium znaleźli się: Robert Wysocki, Sebastian Miernik, Bartosz Siewert, Katarzyna Orlewska, Hanna Hajdamowicz oraz Ilona Kuczowska.

Podwójnym zwycięstwem może się poszczycić nasza drużyna korfbal, która I miejsce zdobyła w Mistrzostwach Polski oraz w Pucharze Zarządu Głównego AZS. Dwie Panie: Emilia Demich i Tamara Siemieniuk znalazły się wśród wyróżnionych na dzisiejszej uroczystości.

Sportowcy przekazali Rektorowi Puchar Zarządu Głównego AZS i Puchar Rektora naszej Uczelni oraz wręczyli symboliczne medale JM Rektorowi Markowi Krawczykowi i Prorektorowi ds. Dydaktyczno-Wychowawczych prof. Markowi Kulusowi.

Agata Solecka
Rzecznik prasowy WUM

Spotkanie ze sportowcami WUM. Przemawia JM prof. Marek Krawczyk

Spotkanie ze sportowcami WUM. Przemawia prof. Marek Kulus

Na zdjęciu od prawej: mgr Jerzy Chrzanowski, mgr Jacek Szczepański

Na zdjęciu od prawej: prof. Marek Kulus, mgr Jacek Szczepański, Robert Wysocki (zwycięzca I Turnieju Tenisowego o Puchar Rektora WUM), JM prof. Marek Krawczyk, mgr Jerzy Chrzanowski

Obrony prac doktorskich

I Wydział Lekarski

5 listopada 2015 roku

godz. 10⁰⁰

mgr Tomasz Ilczuk *Badanie wybranych białek układu dopełniacza w zawale mięśnia sercowego*

promotor: prof. dr hab. Aleksander Wasiutyński

promotor pomocniczy: dr Ewa Wolińska

recenzenci: prof. dr hab. Elżbieta Korobowicz

prof. dr hab. Stanisław Sulkowski

godz. 11¹⁵

lek. Urszula Marzec *Analiza wybranych parametrów ultrasonograficznych w rozpoznawaniu niewydolności ciśnieniowo-szyjkowej u kobiet ciężarnych*

promotor: dr hab. Piotr Roszkowski

recenzenci: prof. dr hab. Marek Grabiec

prof. dr hab. Lechosław Putowski

godz. 12³⁰

mgr Katarzyna Czarzasta *Rola apelinu w ośrodkowej regulacji układu sercowo-naczyniowego u szczurów z pozawalową niewydolnością serca*

promotor: dr hab. Agnieszka Cudnoch-Jędrzejewska

recenzenci: dr hab. Urszula Mackiewicz

prof. dr hab. n. biol. Włodzimierz Maśliński

godz. 13⁴⁵

mgr Anna Kubiak *W poszukiwaniu nowych genów – całogenomowa analiza transkryptomu mikroRNA w raku wątrobowokomórkowym*

promotor: prof. dr hab. Krystian Jażdżewski

recenzenci: dr hab. inż. Krzysztof Fajarewicz,

prof. nadzw. Politechniki Śląskiej

dr hab. Jan Konrad Siwicki,

prof. nadzw. Centrum Onkologii

– Instytutu im. Marii Skłodowskiej-Curie

19 listopada 2015 roku

godz. 10⁰⁰

lek. Katarzyna Jalinik *Ocena nasilenia działań niepożądanych chemioterapii i ich wpływu na wyniki leczenia raka jajnika*

promotor: prof. dr hab. Krzysztof Czajkowski

recenzenci: prof. dr hab. Mariusz Bidziński

prof. dr hab. Paweł Kamiński

godz. 11¹⁵

lek. Beata Monika Szymańska *Leczenie nienowotworowych rozrostów błony śluzowej macicy – porównanie skuteczności leczenia progesteronem podawanym dopochwowo a terapią doustną syntetycznymi gestagenami*

promotor: prof. dr hab. Krzysztof Czajkowski

recenzenci: prof. dr hab. Leszek Bablok

prof. dr hab. Przemysław Oszukowski

godz. 12³⁰

lek. Iwona Partyka *Wpływ zmniejszenia stężenia trójglicerydów w izolowanej hipertrójglicydemii na skuteczność laseroterapii ogniskowego obrzęku płamki u chorych z cukrzycą typu 2*

promotor: prof. dr hab. Waldemar Karnafel

recenzenci: dr hab. Zofia Michalewska

prof. dr hab. Grzegorz Dzida

godz. 13⁴⁵

lek. Szymon Pacho *Porównanie oceny stratyfikacji rokowania chorych z zatorowością płucną według Europejskiego Towarzystwa Kardiologicznego z innymi klinicznymi i biochemicznymi skalami jej oceny*

promotor: prof. dr hab. Piotr Pruszczyk

recenzenci: dr hab. Marcin Kurzyna, prof. nadzw. CMKP

prof. dr hab. Jarosław D. Kasprzak

26 listopada 2015 roku

godz. 10⁰⁰

lek. Maciej Luterek *Aloplastyka stawów biodrowych i kolanowych u chorych na hemofilię*

promotor: prof. dr hab. Paweł Małydyk

recenzenci: prof. dr hab. Maria Podolak-Dawidziak

dr hab. Ireneusz Kotela,

prof. nadzw. Uniwersytetu Jana Kochanowskiego

w Kielcach

godz. 11¹⁵

lek. Piotr Wasilewski *Wyniki leczenia złamań nasady bliższej kości piszczelowej*

promotor: prof. dr hab. Paweł Małydyk

recenzenci: prof. dr hab. Jarosław Deszczyński

prof. dr hab. Krzysztof Kwiatkowski

godz. 12³⁰

lek. Dorota Samojułowicz *Wpływ *Toxoplasma gondii* na zachowania prowadzące do zgonu*

promotor: prof. dr hab. Paweł Krajewski

promotor pomocniczy: dr Aleksandra Borowska-Solonyńko

recenzenci: prof. dr hab. Mirosław Parafiniuk

dr hab. Czesław Żaba

godz. 13⁴⁵

lek. Remigiusz Gelo *Ocena aktywności butyrylocholinestrazy we krwi pacjentów jako czynnika predykcyjnego powikłań znieczulenia ogólnego*

promotor: dr hab. Andrzej Kański, prof. nadzw. WUM

recenzenci: prof. dr hab. Leon Drobnik

prof. dr hab. Zbigniew Rybicki

Obrony prac doktorskich cd.

II Wydział Lekarski

3 listopada 2015 roku

godz. 11⁰⁰

mgr Urszula Lechowicz *Profil mutacji w genie TMPRSS3 u pacjentów z niedosłuchem*

promotor: prof. dr hab. Henryk Skarżynski

promotor pomocniczy: dr Agnieszka Pollak

(Instytut Fizjologii i Patologii Słuchu)

recenzenci: prof. dr hab. Marek Rogowski

(Uniwersytet Medyczny w Białymstoku)

dr hab. Katarzyna Tońska

(Uniwersytet Warszawski, Instytut Genetyki i Biotechnologii)

godz. 12⁰⁰

lek. Andrzej Moniuszko *Zastosowanie oznaczania kalprotektyny w kale w prognozowaniu przebiegu nieswoistych zapalnych chorób jelit, z uwzględnieniem oceny przydatności szybkiego testu półościowego*

promotor: prof. dr hab. Grażyna Rydzewska

recenzenci: prof. dr hab. Ewa Małecka-Panas

(Uniwersytet Medyczny w Łodzi)

dr hab. Maria Kłopotka

(UMK, Collegium Medicum w Bydgoszczy)

godz. 12⁴⁵

mgr Katarzyna Domosławska-Żylińska *Wpływ aktywności fizycznej na poziom samooceny młodzieży z nadwagą i otyłością*

promotor: dr hab. Beata Pyrzak

promotor pomocniczy: dr Agnieszka Butwicka

recenzenci: dr hab. Aneta Gawlik

(Śląski Uniwersytet Medyczny)

dr hab. Artur Mazur (Uniwersytet Rzeszowski)

godz. 13³⁰

lek. Marcin Modzelewski *Czynniki ryzyka, obraz kliniczny i angiograficzny oraz rokowanie u mężczyzn z przedwczesnym (<55 rż) zawałem serca o etiologii miażdżycowej*

promotor: prof. dr hab. Mirosław Dłużniewski

recenzenci: prof. dr hab. Hanna Szwed

(Instytut Kardiologii w Warszawie)

prof. dr hab. Mariusz Gąsior

(Śląski Uniwersytet Medyczny w Katowicach,

Śląskie Centrum Chorób Serca w Zabrze)

Wydział Nauki o Zdrowiu

17 listopada 2015 roku

godz. 13⁰⁰

mgr Urszula Religioni (dziedzina nauk o zdrowiu) *Metody racjonalizacji gospodarki produktami leczniczymi w podmiotach leczniczych w kontekście optymalizacji kosztów leczenia*

promotor: dr hab. Bożena Walewska-Zielecka

promotor pomocniczy: dr n. ekon. Aleksandra Czerw

recenzenci: prof. dr hab. n. o zdr. Beata Karakiewicz

(PUM w Szczecinie)

prof. dr hab. n. ekon. Tomasz Michalski

(SGH W Warszawie)

godz. 13⁴⁵

mgr Katarzyna Wesołowska (dziedzina nauk o zdrowiu) *Badanie codziennej aktywności ruchowej i jej wpływu na podstawowe parametry oceny stanu zdrowia*

promotor: dr hab. Bożena Czarkowska-Pączek

recenzenci: prof. dr hab. Kornelia Kędziora-Kornatowska

(UMK CM w Bydgoszczy)

dr hab. prof. nadzw. Tomasz Hryniewiecki

(Instytut Kardiologii w Warszawie)

MEDYCINA DYDAKTYKA WYCHOWANIE – recenzenci

Poniżej prezentujemy listę recenzentów opiniujących oryginalne prace naukowe nadesłane do publikacji w Czasopiśmie „Medycyna Dydaktyka Wychowanie”:

dr hab. n. med. Wojciech Braksator
dr hab. n. med. Agnieszka Cudnoch-Jędrzejewska
dr hab. n. o zdr. Joanna Gotlib
prof. dr hab. n. med. Marek Kuch
prof. dr hab. n. med. Artur Mamcarz
dr hab. n. med. Maciej Niewada

prof. dr hab. n. med. Robert Rudowski
dr hab. n. med. Maria Radziwoń-Zaleska
dr n. med. Janusz Sierdziński
prof. dr hab. n. med. Waldemar Szelenberger
prof. dr hab. n. med. Katarzyna Życińska